

skrevne Afhandling: »Thomas Hobbes' Filosofi. Analyse og Karakteristik« af Paa Embeds Vegne opponerede Professorerne, Dr. H. Høffding og Dr. Kr. Kroman, af Tilhørerne ingen. Graden meddelt den 2den Juli 1891.

VII. Akademiske Højtideligheder.

Reformationsfesten højtideligholdtes Fredagen den 14de November 1890.
Festen i Anledning af Hs. Maj. Kongens Fødselsdag fejredes Onsdagen den 15de April 1891. Om disse Fester se nærmere foran S. 547.

VIII. Universitetets videnskabelige Samlinger og Anstalter.

1. Universitetsbibliotheket i 1890—91.

(Universitetsbibliothekar S. Birket Smith.)

Paa Grund af Byggearbejder ved Bibliotheket — hvorom mere i det Følgende — vare Læseværelserne i det akademiske Aar 1890—91 tilgængelige for Publikum i et mindre Antal Dage end ellers, nemlig ialt kun i 258 Dage. Udlaan fandt Sted i 260 Dage, idet det som sædvanlig standsede nogle Dage før Julen. Der udlaantes 20172 Bind (mod 17010 Laanebeviser), medens der i Læseværelserne fremtoges 19210 Bind til 10535 Besøgende. I det Hele har der saaledes i Aarets Løb til Publikums Brug været fremtaget 39382 Bind.

Med Hensyn til Bibliothekets Benyttelse i de enkelte Maaneder stiller Forholdet sig, som det vil sees af følgende Oversigt:

Læseværelserne.

	Dagenes Antal.	Besøgende.	Fremtagne Bind.
September.....	25	1013	1951
Oktober.....	27	1131	1947
November.....	24	1068	1770
December.....	20	805	1334
Januar.....	25	848	1745
Februar.....	24	1134	1944
Marts.....	22	995	1765
April.....	23	1005	1700
Maj.....	23	929	1505
Juni.....	25	888	2018
Juli.....	19	682	1418
August.....	1	37	113
	258	10535	19210

Udlaanet.

	Dagenes Antal.	Laanebeviser.	Fremtagne Bind.
september.....	25	1679	1974
oktober.....	27	1778	2129
november.....	24	1536	1797
december.....	16	864	998
januar.....	25	1537	1945
februar.....	24	1729	2067
marts.....	22	1637	1939
april.....	23	1623	1912
maj.....	23	1464	1699
juni.....	25	1484	1737
juli.....	19	1105	1282
august.....	7	574	693
	260	17010	20172

— Bogsamlingen forøgedes som sædvanlig dels gennem den befalede aflevering af dansk Litteratur, dels gennem Indkøb, Udvexling med fremmede Universiteter og Gaver. De Universiteter og andre lærde Institutioner, til hvilke Bibliotheket for Tiden oversender de ved Kjøbenhavns Universitet udgivne Skrifter, ere:

Universiteterne i Amsterdam, Baltimore (Johns Hopkins University), Basel, Berlin, Bern, Bonn, Breslau, Budapest, Christiania, Dorpat, Erlangen, Freiburg, Genève, Giessen, Göttingen, Greifswald, Groningen, Halle, Heidelberg, Helsingfors, Jena, Kazan, Kiel, Königsberg, Leiden, Leipzig, Liège, Lund, Marburg, München, Oxford, Prag, Rostock, Siena, Strassburg, Tübingen, Turin, Upsala, Utrecht, Würzburg, Zürich; alle de franske Universiteter; Akademiet i Klausenburg, Stockholms Högskola, l'École des sciences politiques i Paris, Schlesische Gesellschaft für vaterländische Cultur i Breslau, det franske Undervisnings-Ministerium, Nationalbibliotheket og Bibliothèque Sainte Geneviève i Paris, Stadtbibliothek i Hamburg.

Af Gaver til Bibliotheket kunne særlig fremhæves: 1) En stor Mængde, mest lærde, periodiske Skrifter, afgivne til Bibliotheket af det kongelige danske Videnskabernes Selskab, i Lighed med, hvad der alt i en lang Aarrække har fundet Sted. 2) 723 Bind (dog mest Smaaskrifter), særlig af juridisk, politisk og historisk Indhold, skjænkede af Gehejmestatsraad, Dr. jur. A. F. Krieger, i Fortsættelse af mange tidligere Gaver af lignende Art. 3) De af Cand. phil. V. Trenckner efterladte orientalske Haandskrifter og Samlinger (i Antal ca. 50 foruden betydelige Samlinger paa løse Sedler til et Pali-Lexikon) skjænkede af Hr. Trenckners Bo.

Desuden modtog Bibliotheket Gaver fra følgende Institutioner, Rektioner og Enkeltmænd:

Udenrigsministeriet,³ Indenrigsministeriet, Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet, det lægevidenskabelige Fakultet, Generalstaben, Søkort-Arkivet, det meteorologiske Institut, det store kongelige Bibliothek, Generaldirektionen for Statsbanedriften, Kjøbenhavns Politi, Bestyrelsen for Kronprins Frederiks Fond, den almindelige Brandforsikring for Landbyg-

ninger, det krigsvidenskabelige Selskab, det kongelige nordiske Oldskrift Selskab, den naturhistoriske Forening, det filologisk-historiske Samfund, Forlagsbureauet i Kjøbenhavn, Redaktionen af Geografisk Tidsskrift, Samfundet til Udgivelse af gammel nordisk Literatur, Redaktionen af Nordisk Tidsskrift for Filologi, Komiteen for Sjællands Stiftsbibliothek, Bestyrelsen for Herlovianer-Samfundet, den jødiske Religionsskole, Dansk Arbejderbank, det kongelige norske Kirke- og Undervisningsdepartement, Videnskabs selskabet i Christiania, det statistiske Centralbureau i Christiania, Universitetsbibliotheket i Christiania, den norske Nordhavs-Expeditions Udgiverkomité, den norske Boghandlerforening, Bergens Museum, det meteorologiske Observatorium i Upsala, Redaktionen af Nordiskt medicinskt Arkiv, Lörénska Stiftelsen i Stockholm, die General-Verwaltung der kgl. Bibliothek zu Berlin, Fraenkel'sche Stiftung i Breslau, Gymnasiet i Stade, Direktionen for det sachsiske statistiske Bureau i Dresden, der Verein für mecklenburgische Geschichte und Alterthumskunde, India Office (London), the Pathological Society of London, the Governors of St. Bartholomew's Hospital (London), the Howard Association, Universitetet i Oxford, the Signet Library (Edinburgh), the Royal Irish Academy, the Irish Unionist Alliance, le Ministère de l'Instruction publique i Paris, Bibliothèque Sainte Geneviève i Paris, le Comité international des poids et mesures, l'Académie imp. des sciences de St. Pétersbourg, die gelehrte estnische Gesellschaft zu Dorpat, die Naturforscher-Gesellschaft bei der Universität Dorpat, Finska Vetenskaps-Societeten, det finske Literaturselskab, the Royal Society of Canada, the Geological and Natural History Survey of Canada, the U. S. Department af Agriculture, the Smithsonian Institution, the Surgeon General, U. S. Army, Universitetet i Minnesota, Universitetet i Nebraska, the Yale University, the Cornell University, the California Academy of Sciences, the Astor Library, the Newberry Library, the American Society of Civil Engineers (New York), the Geological and Natural History Survey of Minnesota, Universitetet i Melbourne, Bestyrelsen for Bibliotheket og Museerne i Victoria.

Hr. C. M. Albech, Stud. mag. J. C. Bay, Docent, Dr. Boas, Slotsforvalter, Dr. phil. Brock, Justitsraad, Bibliothekar Chr. Bruun, Dr. Burggræve (Gand), Pastor L. J. Böttiger, Kredslæge Kr. Carøe, Professor C. C. Clarke (Illinois), Hr. E. Counsel (Somerville, Australien), Hr. David T. Day (Washington), Direktør W. Doberek (Hongkong), Hr. James M. Mc. Donald (San Francisco), Friherre L. F. v. Eberstein (Berlin), Højesteretsassessor Finsen, Hr. Const. Flood, Finansminister G. E. Foster (Halifax), Bureauchef W. Fridericia, Arkitekt Will. Galloway (Edinburgh), D'Hrr. Gehe & Co. (Dresden), Fængselspræst Hafstrøm, Hr. A. T. Hagerup (Viborg), Boghandler E. Hagerup, Dr. phil. H. J. Hansen, Kaptajn H. W. Harbou, Hr. C. G. Helleberg (Cincinnati), Fabrikant E. F. Hellmann, Højesteretsadvokat, Dr. jur. A. Hindenburg, Boghandler U. Hoepli (Milano), Pastor emer. C. L. Holst, Arkivsekretær Huitfeldt-Kaas (Christiania), Etatsraad F. Hvass's Efterladte kongelig Hofboghandler Chr. Høst, Cand. theol. Will. Jacobsen, Cand. mag. O. Jespersen, Professor Johnstrup, Læge Joh. Kier, Overretssagfører Chr. Kjær (Aarhus), Legationssekretær R. Kleen (Stockholm), Dr. med. H.

rabbe, forhenv. Registratør F. Krarup, Direktør J. Kőrösi (Budapest),
 redaktør Chr. Larsen, Bibliotheksassistent Dr. S. Larsen, Professor, Dr.
 ris Jul. Lassen, Boghandlerne Lehmann & Stage, Hr. E. Lemoine (Paris),
 t. A. V. Ljungman (Varekil), Professor, Dr. C. Lütken, Professor, Dr.
 eol. P. Madsen, Professor, Dr. juris H. Matzen, Pastorinde Møhl (Øl-
 ykke), Frøken Thyra Møller, Arkitekt C. V. Nielsen, Cand. theol. H.
 rik, Postkontrolør Fr. Olsen, Professorinde H. Oppermann, forhenv. Bryg-
 riinspektør C. L. H. Paulsen, Direktør O. Pihl (Christiania), Professor
 X. Prusík (Prag), Dr. J. Rancken (Wasa), Boghandler C. Rasmussen
 hicago), Cand. mag. C. Raunkjær, Boghandlerne Reitzel, Professor C.
 os y Rial (S. Sebastian), Docent E. Rostrup, Cand. phil. H. Rothe
 aris), Stud. mag. Erl. Rørdam, Underbibliothekar G. Sacconi (Firenze),
 huboths Boghandel, Dr. phil. O. Siesbye, Hr. J. V. Sládek (Prag), Ge-
 ralauditor H. C. Steffensen, Professor, Dr. G. Stephens, Dr. med. J.
 ruthers (Aberdeen), Boghandler Sødergrens Bo (Wexjø), Etatsraadinde
 iorsen, Professor, Dr. jur. C. Torp, Student C. Wagner, Musikhandler
 Warmuth (Christiania), Professor, Dr. A. A. Wolff, Boghandler W.
 Wulff.

— En væsentlig Forandring i Personalforholdene ved Bibliotheket
 ankaldtes i det afvigte Aar ved, at dets mangeaarige, veltjente Under-
 bibliothekar, J. Hannover, som i Februar 1890 havde fyldt sit 73de Aar, i
 gyndelsen af Oktober s. A. indgav sin Begjæring om Afsked med Ud-
 gangen af Aaret. Ved Skrivelse af 4de December s. A. meddelte Konsi-
 storium mig, at Ministeriet havde bemyndiget det til at tilstaa Hannover
 fyldelsen af hans Begjæring. I Henhold til min Indstilling beskikkedes
 refter — ved kongelig Udnævnelse — hidtilværende Assistent, Dr. phil.
 A. Fridericia til Underbibliothekar ved Bibliotheket fra 1ste Januar 1891,
 edens Pladserne som 1ste, 2den og 3die Assistent bleve besatte hen-
 ldsvis med Assistent, Cand. theol. S. Gjellerup, Assistent, Dr. phil. S.
 rsen og Cand. mag. D. Andersen, hvilken sidste i en Række Aar havde
 ørt Tjeneste ved Bibliotheket som extraordinær Medhjælper.

— Efterat der paa Finanslovforslaget for 1891—92 var optaget et
 forslag til Bevilling af en større Sum til Indretning af en ny Læsesal i
 bibliotheksbygningens første Etage samt til Omdannelse af de hidtidige
 sestuer og en Del af Trappegangen (jfr. Univ. Aarb. 1889—90 S. 286),
 gyndte jeg i Vinteren 1890—91 at træffe Forberedelser til Gjennem-
 elsen af disse Arbejder, saaledes som det vil sees af følgende Skrivelse
 Konsistorium af 29de Januar 1891:

»I Rummet over Trappen i Universitetsbibliothekets Vestibule henstaa,
 m Konsistorium maaske véd, Bibliothekets Doubletter, og da Rummet skal
 ges i Brug til andre Ting, naar den nye Læsesal skal indrettes, maa
 doubletterne inden den Tid nødvendigvis fjernes. Det er da rimeligt, som
 d tidligere Lejligheder, at søge at faae dem solgte, og hertil udbeder jeg
 g Konsistoriums Samtykke, idet jeg tillige anmoder Konsistorium om at
 anledige, at det eventuelle Udbytte af Salget anvendes til Fordel for
 bibliotheket selv. Vistnok vil dette Udbytte ikke blive synderlig stort.
 tallet af Doubletterne er vel i sig selv ikke ubetydeligt, men de aller-

fleste af dem have kun ringe Værd — i det Mindste Pengeværd —, idet de enten ere ganske smaa Piecer eller defekte og tilsmudsede Exemplarer. Det vilde derfor ogsaa være uhensigtsmæssigt at specificere alle Doubletterne i en trykt Katalog og sælge dem ved Auktion. Hvis man gjorde det, vilde nemlig Omkostningerne ved Katalogens Affattelse og Trykning samt Auktionsomkostningerne maaske helt opsluge Salgsindtægten. Man maa efter min Mening nøjes med at gjøre et Udvalg af de bedre Ting og kun sælge disse ved Auktion, medens Resten afhændes under Et. Jeg har selvfølgelig allerede længe haft min Opmærksomhed henvendt paa denne Sag og har da ogsaa ladet en ung Mand, Stud. mag. N. Jacobsen, tage fat paa Udarbejdelsen af en Katalog efter det antydede Princip. Denne Katalog er nu snart færdig, og hvis jeg faaer Konsistoriums Samtykke, vil der om kort Tid kunne begyndes paa Trykningen af den. Det eventuelle Overskud af Salget skulde da efter min Mening først og fremmest anvendes til at betale Udarbejdelsen af Katalogen (foreløbig antager jeg nok at kunne afholde denne Udgift af Bibliothekets ordinære Buget), samt til at dække Trykningsomkostningerne. De Bøger, som ikke egne sig til at optages i Katalogen, maatte, som jeg før antydede, helst sælges en bloc. Man vilde herved maaske ikke opnaa synderlig mere end Makulaturprisen for dem, men det forekommer mig, at dette ikke kan spille nogen Rolle, da Bibliotheket med dets højst indskrænkede Pladsforhold kan være tilfreds med at blive af med dem næsten for enhver Pris. Enkelte af dem kunde maaske ogsaa faae en bedre Anvendelse. Det store kongelige Bibliothek har nemlig i flere Aar stillet Alt, hvad det selv fik af danske Doubletter til Universitetsbibliothekets Raadighed, og vi have ad denne Vej gratis erhvervet et ikke ringe Antal danske Smaaskrifter, som vi ellers maaske i dyre Domme maatte have kjøbt paa Auktioner. Jeg mener nu, at der var en passende Lejlighed til at gjøre Gjengjæld, og beder derfor Konsistorium om Tilladelse til at lade det kongelige Bibliothek faae Lejlighed til at gennemse de nævnte Skrifter, som skulle sælges under Et, og deraf udtage, hvad det maatte mangle. Det er ikke rimeligt, at Udbyttet vil blive stort, men i hvert Fald forekommer det mig, at hine Skrifter ikke kunde faae en bedre Anvendelse«.

Efterat det ved Skrivelse fra Konsistorium af 24de Februar var bleven mig tilladt at disponere over Doubletterne paa de ovenfor angivne Maader, udtog det store kongelige Bibliothek henved 300 Stykker af dem, væsentlig mindre, danske Tryk, som det manglede. Ved Salget af de Doubletter, som ikke fandtes egnede til at optages i den trykte Auktionskatalog, indkom et Beløb af lidt over 32 Kr., medens Auktionen over de i den trykte Katalog specificerede Skrifter (hvilken Auktion iøvrigt først afholdtes i September Maaned) indbragte en Sum af henimod 1300 Kr. netto.

Ogsaa paa andre Maader forberedte Bibliotheket sig paa den Omdannelse af Lokalerne, som Indretningen af den nye Læsesal gjorde nødvendig, og særlig kan nævnes, at i Forsommeren 1891 afgaves til Provinsarkivet i Viborg Bibliothekets hele Samling af jydsk Provinsaviser, en Samling, som optog betydelig Plads. Derefter tømtes i Dagene umiddelbart før Sommerferien hele det Rum, hvor Læsesalen skulde indrettes.

i selve Sommerferien tog man da fat paa Omdannelsen og Monteringen det nævnte Lokale ligesom ogsaa af det Rum over Trappegangen, som i emtiden skulde bruges til Opstilling af Bøger. Arbejdet fremmedes under daglige Tilsyn saa hurtigt, at den nye Læsesal allerede kunde tages i Brug den 31te August. Det efter vore Forhold store og smukt indrettede Lokale maa vistnok siges at fyldestgøre alle rimelige Fordringer, og i hvert Fald er Forskjellen mellem det og de tidligere smaa og beklumrede Læsesalser iøjnefaldende. En mindre Forandring i den oprindelige Plan for Bygningsarbejderne foretoges noget før disse paabegyndtes, idet jeg under den Maj anmodede Konsistorium om at give sit Samtykke til, at man frafaldt den tidligere tagne Bestemmelse om at anbringe en Vindeltrappe og Elevator i Vestibulen foran Bibliothekets Hovedindgang, hvor begge dele kun vilde gøre ringe Nytte. Jeg for min Del ønskede dem anbragte paa et andet hidtidig Arbejdsværelse, der da igjen maatte forlægges til et Rum ved Siden af, som tidligere havde været benyttet til Opbevaring af de udbundne Bog- og Tidsskrift-Fortsættelser. Ved Skrivelse af 6te Juni 1890 meddelte Konsistorium i min Anmodning.

— Da der ved Indgivelsen af Underbibliothekar Hannovers Afskedsgjæring havde aabnet sig Udsigt til en Forandring i Bibliothekets Personalforhold, mente jeg at burde benytte Lejligheden til et Forsøg paa at virke den saa længe forgjæves tilstræbte Forbedring af Personalets Lønningssvilkaar. I en Skrivelse til Konsistorium af 26de Oktober 1890 udtalte jeg mig herom blandt Andet saaledes: »Da der nu for første Gang i lang Aarrække frembyder sig Lejlighed til at forbedre det underordnede Bibliothekspersonales hidtil saa overordentlig slette Kaar [nemlig ved Oprykningen efter Hannover], vilde det sikkert være i høj Grad ønskeligt, om Konsistorium vilde gribe Anledningen til at forsøge, om det ikke skulde kunne lykkes allerede nu at skaffe Personalet en saadan delvis Forbedring af dets Stilling, som er betegnet ved Universitetets Lønningslovsforslag af 1888. I Virkeligheden maa det siges, at en Lønningssforhøjelse, som kun bestod i, at enhver af de Paagældende rykkede Trin op paa den hidtidige Lønningsskala, vilde være en saare ringe Erstatning for de yderst uheldige Vilkaar, under hvilke de saa længe have levet, og som for dem alle have nødvendiggjort et meget betydeligt Arbejde udenfor Bibliotheket for blot at kunne subsistere. Hertil kommer, at ved den i flere Henseender nye Ordning af Bibliotheksforholdene, som i den nærmere Fremtid kan forventes, naar nemlig Læsesalen forlægges til den Etage, og Rummet over Vestibulen inddrages i Bibliotheket, vil der ganske bortseet fra den Arbejdsforøgelse, som Bogsamlingens stadige Vækst medfører — paa flere Punkter stilles større Krav end hidtil til Funktionærernes Kræfter, idet Afstandene indenfor Bibliothekets Omraade blive større, Benyttelsen af Trapperne langt hyppigere o. s. v. Det forekommer mig derfor, at der er den største Opfordring for Konsistorium til at udtage det nævnte Lønningslovsforslag i hvert Fald det Stykke, som angaaer Underbibliothekarerne, Assistenterne og de mere underordnede Funktionærer, og søge at faae dette Stykke vedtaget som en særlig Bevilling, uafhængigt

af Resten. Og naar jeg seer hen til de Paagjældendes hidtil exceptionelt slette Vilkaar, kan jeg heller ikke antage, at Sagen vilde finde nogen betydelig Modstand enten hos Ministeriet eller i Rigsdagen. Som Konsistorium vil mindes, gaaer Forslaget ud paa, at der ansættes 2 Underbibliothekarere med en Begyndelsesgage af 3000 Kr. aarlig, og at den samlede Medhjælpssum — hvoraf skulde afholdes Lønning til 3 Assisterter, Bud, Fyrbøder og extraordinær Medhjælp ved Bibliotheket — forhøjes til 5700 Kr. Medens jeg, som antydet, maa finde dette Forslag fyldestgjørende, hvad selve Lønningerne angaaer, skal jeg dog tillade mig at foreslaa det suppleret paa et enkelt Punkt, nemlig i Henseende til Underbibliothekarernes eventuelle Pensionering. I de Forhandlinger, der i Anledning af min Ansættelse som Bibliothekar i sin Tid førtes mellem Konsistorium og Ministeriet, udtalte dette sidste, at det, i Overensstemmelse med Finansministeriet, maatte anse det for givet, »at den nye Bibliothekar kun ved at erholde kongelig Udnævnelse var blevet pensionsberettiget og vilde i Fremtiden kunne fritages for at gjøre Indskud i Statskassen efter Lønningslov af 25de Marts 1871 § 74 samt modtage det nu for ham til Forrentning i Statskassen indestaaende Beløb udbetalt« (se Univ. Aarb. f. 1879—80 S. 1099). Men hvad der saaledes er udtalt med Hensyn til Bibliothekarens Stilling, finder selvfølgelig ogsaa Anvendelse paa Underbibliothekarerne, og da jeg maa antage det for sikkert, at Konsistorium ønsker, at disse skulle være berettigede til Pension, maa jeg ogsaa tillade mig at anmode Konsistorium om at virke hen til, at der erhverves dem kongelig Udnævnelse. Dette vilde jo heller ikke være andet, end hvad de ellers i alle Henseender ligestillede Underbibliothekarere ved det store kongelige Bibliothek altid have havt.« — — —

Resultatet af denne Skrivelse blev, at Dr. Fridericia beskikkedes til Underbibliothekar ved kongelig Udnævnelse. Ogsaa udtog Konsistorium virkelig i Henhold til min Indstilling Bibliothekets Lønningslovforslag af Universitetets og gjorde et Forsøg paa at faae det fremlagt som et særskilt Lovforslag. Men da Sagen allerede syntes at være godt igang, standsedes den ved en Erklæring af Universitetets Kvæstor, som gik ud paa, at naar vort Lønningslovforslag udskiltes fra Universitetets, kunde det formentlig kun forelægges i Forening med et Forslag til Lønningslov for det store kongelige Bibliothek*). Et saadant forenet Lønningslovforslag for begge Bibliotheker blev dog ikke fremlagt i Rigsdagssamlingen 1890—91, hvorimod der forelagdes et Lønningslovforslag for det store kongelige Bibliothek alene. Fra det Folkethingsudvalg, der blev nedsat for at drøfte dette sidste Forslag, rettedes der gennem Ministeriet forskellige Forespørgsler til mig. Saaledes udbad det sig i første Halvdel af Februar 1891 Oplysning om: 1) Bogsamlingens Størrelse; 2) i hvilken Udstrækning Bibliotheket var blevet benyttet i de sidste 10 Aar, dels paa Læsestuerne, dels ved Udlaan, og om muligt ligeledes, hvor mange *forskjellige* Personer der aarlig havde benyttet Bibliothekets Læsestue og laant Bøger hjem; 3) hvorledes Indkjøbet af nye Bøger var ordnet, og om der i denne Henseende fandt noget Samarbejde Sted med det store kongelige Bibliothek. — Jeg med-

*) Jfr. foran Side 443—73.

alte de fornødne Oplysninger i en Skrivelse af 14de Februar og benyttede alle Lejligheder til at udtale mig om nogle Universitetsbibliotheket vedrørende Bemærkninger i Motiverne til det forelagte Lovforslag. Da min Skrivelse er trykt in extenso i Rigsdagstidenden for Samlingen 1890—91 Tillæg B, S. 2558—63), gjengives den ikke her. — Senere opfordredes jeg (ved Ministeriets Skrivelse af 3die Marts) til at udtale mig om følgende Spørgsmaal: 1) Hvorvidt der under de nuværende lokale Forhold kunde indlægges kunstigt Lys i Læsesalen paa Universitetsbibliotheket, og, forsaavidt som dette Spørgsmaal besvaredes bekræftende, 2) hvilke Forandringer det maatte medføre i det forelagte Lovforslag om Lønninger for de ved Bibliotheket ansatte Embedsmænd*), om Bibliotheket holdtes aabent alle Dagen, f. Ex. fra Kl. 9—8; 3) forsaavidt der ikke kunde indlægges kunstigt Lys, hvilke Forandringer i Lovforslaget der da maatte være nødvendige, for at Læsesalen kunde holdes aaben, saalænge Dagslyset til de forskjellige Aarstider tillod Benyttelsen af den, og for at Adgangstiden til Billaan kunde udvides med 1 eller 2 Eftermiddagstimer. — Jeg besvarede disse Forespørgsler i Skrivelse af 5te Marts, hvilken Skrivelse ligeledes er trykt i Rigsdagstidenden a. St. (S. 2571—75) og derfor ikke gjengives her.

— Under 12te April 1891 tilskrev Universitetets Rektor, Professor, Dr. E. Holm mig, at det ved det almindelige Lærermøde havde vist sig være et Ønske hos adskillige Universitetslærere, at der om muligt maatte indføres en Forandring Sted med Hensyn til Fremlæggelsen af Tidsskrifterne, og særlig havde man troet, at der, naar den nye Læsesal i Bibliotheksbygningen blev indrettet, her kunde findes Plads for et Skab, hvor de Tidsskrifter, som hidtil havde været fremlagte paa Professorernes eget Bæseværelse — og muligt endog nogle flere —, kunde henlægges til Brug for Professorerne. Tillige havde der været yttret Ønske om, at der blev indført en Akcessionskatalog ved Bibliotheket, for at man saaledes lettere kunde følge med de nye Anskaffelser. — Under 14de April svarede jeg derpaa, som følger:

»— Der bliver vistnok i den nye Læsesal noget mere Vægplads end i de to nuværende Læsestuer, men meget mere bliver der ikke. Thi om der ogsaa indvindes den Plads, der i de nuværende Læsestuer indtages af Rækkelovnene, tabes paa den anden Side Pladsen paa Mellemvæggen mellem Læsestuerne indbyrdes. Dertil kommer, at baade Bibliothekspersonalet og det besøgende Publikum længe har næret et Ønske om, at Læsestuerne Haandbibliothek ved en eventuel Forandring af Lokalet maatte blive ret betydelig udvidet, og hvorvidt der, naar en saadan Udvidelse finder Sted, ogsaa i den nye Læsesal bliver Plads til Anbringelse af et Skab, hvori Tidsskrifterne kunne indlægges, tør jeg ikke sige med Bestemthed, før Indflytningen har fundet Sted. Jeg kan imidlertid love, at jeg skal tage alt muligt Hensyn til det af Dem udtalte Ønske, og tilføjer, at hvis der ikke skulde blive Plads paa selve Læsesalen til Tidsskrifterne, kunde der maaske findes Plads et andet Sted, hvor de vilde

*) Et saadant var nemlig bleven forelagt i Forbindelse med det almindelige Lønningslovforslag for Universitetet.

være ligesaa let tilgængelige for Universitetslærerne. Som bekendt vil nemlig den nye Læsesal kun komme til at udgjøre en Del af det tidligere Auditorium. Hvad der af dette ikke kommer ind under Læsesalen, skal ligesom hidtil benyttes til Opstilling af Bøger, og her mener jeg, at det mulig kunde anvendes en Hylde til de Tidsskrifter, som D'Hrr. Universitetslærere maatte ønske fremlagte. Da Lokalet støder umiddelbart op til Læsesalen og ligesom denne bliver opvarmet om Vinteren, vilde D'Hrr. Universitetslærere selv kunne gaa ind og tage de Tidsskrifter, de ønske, for da siden at benytte dem i selve Læsesalen. — Det berøres Deres Skrivelse, at Fremlæggelsen af de paagjældende Tidsskrifter i det nye Lokale mulig kunde finde Sted efter en større Maalestok end hidtil. Herimod har jeg naturligvis Intet at indvende og skal ganske rette mig efter de Bestemmelser, D'Hrr. Universitetslærere selv maatte træffe saa Henseende. Kun tillader jeg mig at minde om, at flere større Grupper af Fag-Tidsskrifter iforvejen cirkulere mellem de tilsvarende Grupper af Fagmænd, som vistnok nødig saae, at der indtraadte nogen Forandring i denne Ordning, jeg mener saaledes, at de paagjældende Tidsskrifter optoges mellem dem, der skulde fremlægges paa Læsesalen. Jeg skal t. Ex. nævne at en stor Del fysiske, kemiske, matematiske og tekniske Tidsskrifter cirkulere mellem Lærerne ved den polytekniske Lærestanstalt; at næsten alle vore medicinske Tidsskrifter, endog inden de komme til Bibliotheket, cirkulere mellem Medlemmerne af det Classenske Literaturselskab for Læger, og at endelig flere zoologiske Tidsskrifter cirkulere mellem Embedsmændene ved det zoologiske Museum. At gjøre nogen Forandring i denne Ordning vilde efter min Mening være saa meget mere ubegrundet, som vistnok de allerfleste af Universitetets Lærere i de paagjældende Fag nyde godt af den. Hvilke af de andre Tidsskrifter der skulde fremlægges, maa jeg som sagt overlade D'Hrr. Universitetslærere selv at afgjøre, idet jeg kun beder erindret, at Pladsen ogsaa under de nye Forhold kun vil blive knap i Forhold til Bibliothekets virkelige Behov.

De berører fremdeles i Deres Skrivelse Ønskeligheden af, at der kunde blive ført en Akcessionskatalog ved Bibliotheket. Tanken herom har oftere været drøftet mellem Bibliothekets eget Personale, og Udførelsen er væsentlig kun strandet paa Mangel af fornøden Tid og Arbejdskraft. Skjønt det nemlig for Udenforstaaende maa se ud, som om en saadan Katalog let lod sig føre, er der dog forbundet et ret betydeligt Arbejde dermed, naar den virkelig til enhver Tid skal være à jour med de nye Erhvervelser. Thi der vil da ikke blot være Tale om at indføre i den de helt afsluttede Bind, men hvert enkelt Hefte af de mangfoldige Bøger, som udkomme heftevis, maa da indføres, efterhaanden som de komme fra Boghandlerne. Hertil kommer, at selv om man maaske kunde nøjes med én Gang for alle at anføre Titlerne paa de 7—800 Tidsskrifter, der holdes ved Bibliotheket, og selv om man ikke vilde indføre i Katalogen de flere Tusinder af tyske og franske Disputatser, som Bibliotheket aarlig modtager (idet der over disse nemlig haves trykte Fortegnelser), vilde man dog rimeligvis være nødt til at indføre den store Mængde andre Disputatser og Programmer, særlig fra de skandinaviske, hollandske, belgiske, schweiziske, østerrig-ungarske o. fl. Universiteter. Det Samme gjælder om de mange Bøger og

ecer, som Bibliotheket mellem Aar og Dag modtager som Gave, og af ilke f. Ex. Gehejmeetatsraad Krieger alene aarlig skjænker henved 500. vil allerede heraf kunne gjøre Dem en Forestilling om, at Arbejdet ved relsen af en Akcessionskatalog ikke er ubetydeligt, og jeg tilstaaer, at g ikke indseer, hvorledes det skulde kunne udføres for Øjeblikket. Som lge af Bibliothekets overordentlig store Benyttelse og den korte daglige Arbejdstid er det faatallige Personale iforvejen saa stærkt optaget, at det allerede kun lige er muligt at komme igjennem hver Dags ordinære Arbejde, en at der ophober sig Restancer. Og foruden det ordinære Arbejde har bliothekeet jo alt i en Aarrække havt og vil i en Aarrække vedblive at ve et meget betydeligt Extraarbejde i Udarbejdelsen af den nye Real-talog. Det er mig selv i Forening med en af Bibliothekets Assistenten, m maa gjøre hele dette Arbejde, og skjønt jeg tør sige, at jeg arbejder ttigt, er dog ogsaa for mig det ordinære Arbejde undertiden saa overldende, at jeg i flere Dage nødes til at lægge hint for Bibliotheket saa gtige Katalogarbejde tilside. Men naar Forholdene saaledes for Øje-kket ikke stille sig gunstigt for Realiseringen af Ønsket om en Akces-sionskatalog, antager jeg det for givet, at de i en ikke fjern Fremtid ville lle sig adskilligt gunstigere. Der har under den forløbne Rigsdags-samling, i Anledning af Lønningslovforslagene for de to Bibliotheker, et r Gange fra det paagjældende Udvalg været rettet Forespørgsler til mig i forskellige Forhold ved Universitetsbibliotheket, og deriblandt ogsaa i Muligheden af, at Bibliotheket kunde holdes aabent i nogle Timer om termiddagen. Og ligesom jeg selv har troet i det Hele at maatte be-are disse Forespørgsler imødekommende, saaledes er der øjensynligt saa egen Stemning i Rigsdagen for Eftermiddagstimerne, at jeg ikke nærer gen Tvivl om, at der i næste Rigsdagssamling vil blive gjort bestemte ridt for at bevirke, at Bibliothekets daglige Arbejdstid forlænges. Men ar dette sker og — selvfølgelig — en tilsvarende Forøgelse af Personalet der Sted, vil der jo kunne udføres adskilligt mere Arbejde ved Biblio-eket end nu, og der vil da heller ikke fra Bibliothekets Side være nogen anskelighed ved at imødekomme Ønsket om Udarbejdelsen af en Akces-sionskatalog.

— I Henhold til en Opfordring, som i Efteraaret 1890 rettedes til bliothekeet om at bidrage til Restitutionen af Universitetsbibliotheket i onto (Canada), som var blevet ødelagt ved Ildsvaade, afsendte jeg — ennem Hr. Boghandler Lynge — en større Samling danske Universitets-rifter (154 Disputatser, 39 Programmer og 31 Forelæsningsfortegnelser) det nævnte Bibliothek.

— Mellem de mange Bøger og Smaaskrifter, som Gehejmeetatsraad, r. jur. A. F. Krieger mellem Aar og Dag giver til Bibliotheket, findes r af og til nogle, som det viser sig, at Bibliotheket iforvejen har. terat der nu efterhaanden havde samlet sig en Del saadanne Doubletter, ndte jeg i Foraaret 1891 disse — som jeg iøvrigt allerede tidligere ved i lignende Lejlighed havde gjort — med Gehejmeetatsraad Kriegers Til-delse som en Gave til Landsbibliotheket i Reykjavik.

— Under 20de April meddelte jeg Konsistorium, at skjønt jeg i April 1890 havde afsendt en stor Kasse, indeholdende baade de nyeste og en

stor Del ældre Disputatser og Universitetsprogrammer til Universitetet Wien, som havde udtalt Ønske om at træde i Udvexlingsforbindelse med vort Universitet, havde jeg til Dato ingen tilsvarende Sending modtaget fra det nævnte Universitet, ja ikke engang faaet en Tilstaaelse for Modtagelsen af min. Under disse Omstændigheder havde jeg ment ikke igjennem at burde sende Noget til hint Universitet, før Konsistorium ved en Forespørgsel til det havde faaet Sagen oplyst. En saadan Forespørgsel blev da virkelig ogsaa rettet, men, saavidt jeg véd, ikke besvaret.

— Arbejdet med de nye Kataloger fremmedes i det forløbne Aar paa sædvanlig Maade, og en Indberetning derom (for Finansaaret 1890—91) indsendtes under 17de Maj 1891 til Ministeriet. Til den alfabetiske Seddelkatalog skreves der i Aarets Løb 4262 Sedler, alle hørende til Afdelingen Theologi, medens der i Fagkatalogen indførtes 9709 Titler. Desuden arbejdedes der videre paa den særskilte alfabetiske Katalog over Bibliothekets Samling af udenlandske Doktordisputatser, særlig de medicinske.

— Bibliotheksassistent, Dr. phil. S. Larsen var af Helbredshensyn fritaget for sine Forretninger ved Bibliotheket i Tidsrummet fra 1ste—22de Juli 1891.

2. Den botaniske Have 1891.

(Professor, Dr. E. Warming.)

A. Haven i snevrere Forstand.

I Aaret 1891 ere følgende Arbejder blevne udførte:

1. Frilandsanlægget. Ren- og Vedligeholdelsesarbejderne i Haven ere udførte som sædvanlig; paa Grund af den regnfulde Sommer have de fordret langt mere Arbejde end ellers, dels fordi Ukrudtet voxede stærkere, dels fordi Lugningen af Kvartererne og Frøindsamlingen tog langt mere Tid end under almindelige Vejrforhold. Da Gruset og oftere endog Stenlaget i Gangene af Regnen skylledes ned ad Skraaningerne, maatte disse ofte repareres. Gangen ned til den østlige Side af Vandkasserne blev flyttet og Stengjærdet derved forlænget, for at forhindre, at Udløbet fra Kasserne og den yderste af disse ved enhver stærkere Regnbyge fyldtes med Grus og Sten fra den ovenfor værende Gang. Ved Foden af Observatoriebakken sivede Vandet ud og holdt Gangen langs med Vandkasserne saa vaad, at den var vanskelig at passere; Gangen blev istandsat og langs med den lagdes en Rendesten af Mursten.

Den ene Trediedel af Kvarteret med de enaarige Planter og den ene Del af det med de toaarige Planter ere reolede; Kvarteret for Lægeplanter m. m. og Grupperne med de fleraarige Planter ere vintergravede; alle Løgvæxter i Grupperne ere omplantede og Jorden forbedret. Buxbom-Indfatningen om Bedene i Kvarteret for danske Planter er omplantet.

Paa den nordlige Høj blev Buskettet til Juniperus og en Del af Græsplænen gravet og tilsaaet med Græs. Planteskolen i Buskettet med de amerikanske Ege blev rømmet og Planterne hensatte paa deres Pladser eller flyttede hen i Planteskolen i Forsøgshaven. Af Doubletterne afgaves en Del til Haven ved Ebberødgaard.

I Søen udviklede sig iaar en Alge, der formerede sig overordentlig stærkt, og var vanskelig at holde borte.

2. Væxthusene. Foruden de daglige Arbejder er Stenhøjen med regner i F₃ og Stenhøjen med Cactus i G₁ omlagte og beplantede paany. Nogle Cereus-Arter, der vare for store, plantedes ved Bagvæggen i B. Af planter i Ballier omplantedes 14, heraf kun 2 større Planter.

Et Blad af *Arenga saccharifera* voxede ud af Taget i Palmehuset og brængte Ruderne i det dobbelte Lag Vinduer; den udvoxede Del af Bladet mellem 2 og 3 Alen) afskares om Efteraaret og leveredes til Museet. *Thrinax elegans*, der ikke tidligere har blomstret her i Haven, blomstrede iaar; en blomsterstand er leveret til Museet.

Alle Haner, Rør og Pakninger ved Varmeapparatet ere eftersete og fornyede, hvor det var nødvendigt. Forvarmeren er repareret og nye olte satte i Laaget; i Føderen er Støttebolten og Endebunden repareret; Rørene i Formeringshusets østlige Varmegrube fornyedes med 4" rør, der toges fra en overkomplet Ledning i B. I Væxthuset B er Hoveddamprøret paa Nordsiden fornyet (60' à 1½"), paa Sydsiden ere ½" Rørene dels repareret, dels fornyet. I H er Damprøret paa Østsiden tildels fornyet. Paa Vestsiden i Midten i Palmehuset ere Indgangsrørene til Sne-smeltningrørene fornyet og ændret. 12 Stkr. ½" Damphaner ere fornyet.

I Bagskuret ved B, der benyttes som Folkestue, er en Dampspiral opsat og forbundet med Damprøret i B, saa at Lokalet om Vinteren kan blive lidt opvarmet. En Kondensationspotte er fornyet.

3. Bygninger. Foruden det almindelige Eftersyn og Reparation paa tag og Fag, er Følgende udført: langs med Østerfarimagsgade, fra Gothersgade indtil forbi Gartnerboligen er Jernstakit opsat. I Resten af det gamle træstakit indsattes 584 Rundstokke. Omkring Varmebænkene er den gamle træindfatning erstattet med en Mur af Beton.

I Palmehuset ere 2 Skifervandkasser rettede og undermurede; i B er Skifervandkasse flyttet ind i Midten og undermuret. Lufthætten paa C fornyet, Luftventilationsapparaterne heri og de i B og H ere repareret, en ifjor paabegyndte Omlægning af Ruderne i det underste Lag Vinduer og det nederste Tag af Palmehuset fortsattes med Vinduerne paa Sydsiden.

I Gaarden ved Gartnerboligen sattes en Afløbsbrønd til Kloaken. Bro-lægningen her og i den nordlige Gaard ved Medhjælperboligen blev omlagt. Døre, Vinduer, Gesimser samt Plankeværker ved Gartner-, Medhjælper- og Gartnerboligerne bleve maledet udvendig. Undergartnerlejligheden paa 1ste Sal ved Medhjælperboligen er istandsat og tildels oliemalet.

Museet. Kjælderen i det nordvestlige Hjørne blev istandsat og oliemalet til det bakteriologiske Laboratorium, Gas og Vand indlagdes, 1 Stink-ab, 1 elektrisk Ringeledning, 1 Kakkelovn og Skabe opsattes deri. Nogle Gasledninger ændredes. Et Værelse (Nr. 23) istandsattes og oliemalet. Nr. 3 og 8 opsattes 11 nye Skabe og maledes; Gulvet i Nr. 10 ferniseredes.

Laboratoriet. I og omkring Kulkjælderen lagdes en Drainledning. Døre, Vinduer og Gelændere repareredes.

4. Personalet, Undergartner Becker var syg i 3 Maaneder i Begyndelsen af Aaret. Den 25de December 1891 døde Havens dygtige og flittige

Snedker M. Hansen efter et Sygeleje af 2 Maaneder. Han havde været ansat som fast Snedker i 5 Aar, men havde arbejdet i flere Aar som Reserve-Snedker. Den 13de December s. A. afskedigedes Fyrbøder Svend Jensen. Medhjælper O. Hansen er bleven ansat ved Statsplantagerne i Vestindien (St. Croix) og forlod Haven med Aarets Udgang; i hans Sted antoges Gartner Bügel, der tidligere har arbejdet i Haven.

5. Frø- og Plantebytning. Fra 42 botaniske Haver og 18 Private er modtaget c. 1886 Portioner Frø, af hvilke de Arter, der kunne bestemmes ved deres Frø, ere saaede under bestemt Navn. Af de øvrige ere 939 saaede under ubestemt Nummer, medens Resten er udskudt, enten som Doubletter eller ubetydelige Arter.

Der er modtaget 244 levende Planter (hvoraf nogle Bulbiller blandt Frøet) fra 16 botaniske Haver og 31 private Gartnere og Havevenner. Fra de botaniske Haver i Belgrad, Bordeaux, Freiburg, Grenoble, Halle, Jena, Klausenburg, Leipzig, Palermo, Pesth, Portici ved Neapel, Rom, Rouen og Strasbourg modtoges Bulbiller blandt Frøet. De øvrige Givere vare: Konsul Bock, Frø fra Trinidad; Forpagter Borries, Frilandsplanter; Handelsgartner Bruun i Svendborg, Frilandsplanter; Kommandør Carstensen, Planter fra Kadetkorvetten Dagmars Togt til Syd-Europa; Hr. Cockayne, Frø fra New-Zealand; Direktør Correvon i Genève, Frø af Alpeplanter; Hr. Defregger i Kufstein, Frø; Baron Eggers, Frø og Knolde fra Vestindien; Grosserer Eriksen, Løg og Orchis fra Syd-Europa; Slotsgartner Frederiksen, Anthurium Warocheanum; Dr. Friedenreich, Phajus grandifolius; Frøken F. Friedrichsen, forskellige Orchisarter; Cand. pharm. K. Friederichsen, Frø af Rubus; Handelsgartner Frisenette, Alpeplanter; Cand. pharm. Gelert, danske Planter; Thom. Hanbury i Mortola, Frø; Assessor pharm. Hempel, danske Planter; Frøken Jacobsen paa Hæsede, Actinidia polygama; Professor Joh. Lange, Løg fra Spanien og Frø fra forskellige Steder; Etatsraad Lotze, Kämpferia Galanga?; Premierlieutenant Lundwall, Frø fra Chile; Gartner Lykke paa Skovhuset, Varmhusplanter; Undergartner Madsen, kapse Planter; Theplanter Møller i Darjeeling, Frø af Thea; Baron F. Müller, Frø fra New Holland; Dr. Nielsen paa Vemmetofte, Varmhusplanter; Gartnermedhjælper Nordgreen, forskellige Orchideer; Kommandør Normann, en stor Datura suaveolens fl. pl.; Dr. O. G. Petersen, danske Planter; Pastor V. Petersen Ørsted, Frø fra Caucasus; Cand. mag. Raunkjær, danske Planter; Fru Rehling, Bregne fra Congo; Dr. Kolderup Rosenvinge, Frø fra Grønland; Dr. Rostowzew, Dorema Asa foetida fra Rusland; Docent Rützou, danske Planter; Handelsgartner Sander i London, en Samling tropiske Orchideer (tilbyttet); Professor Seidel i Dresden, Frø af Skjærmpplanter; Dr. Stockfleth, Frø fra Congo, Cactus og Orchideer; Grosserer Sørensen, Dendrobium sp.; Gartner Ulriksen paa Alnarp, Træer og Buske; Desinator Thornam, 1 Liliacee; Professor Warming, Frø fra Vestindien og en Aracee fra Java. Fra den botaniske Have i Paris modtoges endel nyere og sjældne Væxthusplanter og fra Haven i St. Petersborg nogle Løgvæxter.

Fra Haven er afgivet 409 Planter, 40 Arter Stiklinger og Podekviste og 5077 Portioner Frø til 63 botaniske Haver, 8 Landbrugsskoler, Seminarier m. Fl. og til 16 private Haveejere.

Foruden til Docenternes Forelæsninger og Examinier er der af afskaarne Planter til Undervisning afgivet 1019 Portioner til 82 forskellige Skoler (108 Lærere), 6 Kursus (10 Lærere) og 13 Manuduktører. Desuden er der afgivet afskaarne Planter til Skolelærerexaminerne i Kjøbenhavn, Aarhus og Odense.

6. I Forsøgshaven har Cand. mag. Raunkiær benyttet et Stykke Jord. Cand. mag. Hj. Jensen har benyttet Forsøgshuset og forskellige Planter i Haven til fysiologiske Experimentier.

7. Adgangskort ere udstedte til 32 Manuduktører og Studerende (heraf 4 Damer), med Adgang til Væxthusene for 21, og til at male i Væxthusene og Haven 18. Adgangskort til Haven ere udstedte til 29 Botanikere og Botanofiler, 18 Lærere, 19 Lærerinder, 31 Lærerindeelever, 41 Studiosi og Magisterii, 245 Stud. med., 2 Stud. polyt., 94 Stud. pharm., 43 Landbohøjskoleelever, 20 Seminarieelever, 18 Privatister samt en Del af Universitetets Embedsmænd.

Af Betalingskort for en enkelt Person er solgt 3 (Nr. 43, 45 og 46). Nr. 44 er annulleret, da den, der havde bestilt det, negtede at betale det).

8. Bestemmelsesarbejder. Dr. O. G. Petersen har i 1891 foretaget 55 Bestemmelser og Revisioner af Planter, foruden at Studiekvarteret og Kvarteret for danske Planter jevnlig ere eftersete. Registreringen af systematisk Litteratur og Afbildninger er fortsat som sædvanlig. Museumsinspektør Kiærskou har bestemt nye Pteridophyter og Myrtaceer.

B. Museet.

1. Udførte Bestemmelses- og Konservator-Arbejder.

a. Herbarierne.

Bestemmelsesarbejder: 1. I Generalherbariet ere af Bregner bestemte Slægterne Hymenophyllum, Trichomanes, Polypodium, Cheilanthes, Hypolepis og Lonicitris af Museumsinspektør Kiærskou. Samtidig ere de ældre Bestemmelser reviderede, det lille Format overført til stort, alle Exemplarerne omgjort til etiketterede og hver Art forsynet med etiketteret, efter Verdensslægterne forskjelligtfarvet Omslag. Desuden ere endel nye amerikanske Myrtaceer bestemte af Samme. 2. I det arktiske Herbarium ere de i de sidste Aar tilvejebragte grønlandske Samlinger, væsentlig tilvejebragte af Stud. Dr. H. H. Hartz og Fru Lindholm, blevne bestemte af Dr. Kolderup Rosenvinge. 3. I det danske Herbarium er den i 1890 paabegyndte kritiske Gjennemgaaelse af det hidtil magasinerede Materiale bleven fortsat og fuldendt af Cand. mag. Raunkiær.

Konservatorarbejder: 1. I Generalherbariet er det siden sidste Internationalt tilkomne Materiale interkaleret familievis. Slægterne Artemisia og Euphorbia ere ordnede efter Arter, forsynede med etiketterede, efter Verdensslægterne forskjelligtfarvede Omslag, og lagte i alfabetisk Orden. Endvidere er den tidligere foretagne Gjennemførelse af en ny Ordning af Herbariet paabegyndt, idet Slægter og Familier, der hidtil have været ordnede efter Endlichers System, for Fremtiden lægges i alfabetisk Orden, nemlig Slægterne indenfor Familierne og

Familierne indenfor Hovedgrupperne: Pteridophyta, Gymnospermæ, Monocotyledonæ, Choripetalæ og Gamopetalæ; samtidigt interkaleres det opklæbde Materiale slægtsvis, og tillige interkaleres Professor Warmings store brasilianske Herbarium. Dette Arbejde er fuldendt for Pteridophyternes, Gymnospermernes og Monocotyledonernes Vedkommende. En Del Samlinger ere udtagne og præparerede til Udlaan. De udlaante og tilbagesendte Samlinger ere atter interkalerede; Doubletter ere udtagne og Etiketter skrevne. — 2. I det arktiske Herbarium ere af de nye tilkomne Samlinger Exemplarer udtagne til Interkalation og Opklæbning, Resten indlemmet i Doublet-samlingen. En Del arktiske Exemplarer ere udtagne af Generalherbariet og indlemmet i arktisk Herbarium. Interkalation af en Del henliggende arktiske Karplanter, deriblandt en stor Mængde islandske og færingske Planter er paabegyndt. Alle ældre Exemplarer i lille Format er overført til stort Doubletter ere udtagne til en Del Museer og Personer, hvormed fulgte Skrivning af en stor Mængde Etiketter. Endvidere er Ordningen af de grønlandske Svampe paabegyndt. — 3. I det danske Herbarium er det nye Materiale interkaleret artsvis. Desuden ere Slægterne ordnede alfabetisk indenfor Familierne. — 4. Af Museets Magasin af ikke ordnede Herbarieplanter er fremdeles en Mængde af Mosserne udtaget og fordelt til de forskellige Herbarier, men endnu ere de ikke definitivt ordnede. Endvidere er udtaget en Del af Algerne, og Interkalation i Herbarierne paabegyndt. Af de ovennævnte under Bestemmelsesarbejder omtalte Bregner ere de tilsvarende Slægter udtagne, interkalerede eller henlagte som Doubletter og Etiketter skrevne. Yderligere ere de til Udlaan præparerede Familier og Slægter udtagne. Af Damerne, der arbejde i Museet, ere c. 8000 Exemplarer opsatte paa Papir.

b. Tørsamlingen.

Alle nye indkomne Svampe ere opstillede. 1 Bregne og 2 Alger ere opsatte i Rammer paa Trappegangen og forskellige større Præparater Balkonskabene. En Samling Frugter etc. fra Java, skjænket af Læge J. Jespersen, er foreløbig opstillet, saavdt Glas havdes. En stor Del af Lichen og Svampesamlingen var fremsat ved Udstillingen af levende Svampe Efteraaret.

c. Spiritussamlingen.

I Hovedsamlingen er anbragt Familieetiketter og den ophængte List over Familierne er tildels rettet efter Omflytningen. I Efteraaret er den Del af Hovedsamlingen, som paa Grund af Pladsmangel i Nr. 4 hensattes i Nr. 18, flyttet op i de nye Skabe i Auditoriet og opstillet dér. De nye Skabe i Nr. 23 ere tagne i Brug til arktiske Planter og teratologiske Præparater. En Del af Skabene er forbeholdt kommende nyt indsamlet Materiale, og et Par af dem ere tagne i Brug til Doubletter. Ved Omflytninger ere de fra Nr. 18 laante Skabe frigjorte og atter benyttede paa oprindelig bestemt Maade til Glasmagasin. Det for nogle Aar siden fra Baron Egger modtagne Spiritusmateriale er anbragt i Glas og interkaleret. En Del Materiale fra Spiritussamlingen er benyttet ved den i Efteraaret afholdte

ampeudstilling, en Del ved forskellige Søndagsforedrag i naturhistorisk rening foruden til Forelæsningerne for videregaaende Studerende.

2. Udlaan fra Museet

Af Generalherbariet er Følgende udlaant til: Professor Urban i Berlin: *Didymopanax stictum*, *Potamogeton*, *Ruppia*, *Forestiera*, *Maba*, *Diospyros*, *Symplocos*; Professor Radlkofer i München: *Sapotaceæ*; Professor Buchenau i Gießen: *Tropæolum*; Dr. V. A. Poulsen: *Xyridaceæ*; Docent Rützou: forskellige officinelle Planter; Dr. Briquet i Genève: *Mentha* (ogsaa af dansk og norsk Herbarium); Dr. Benett i Croydon ved London: nogle *Potamogeton*-arter; Dr. Keller i Winterthur: *Hypericaceæ* (ogsaa af dansk Herbarium); Dr. Zahlbruckner i Wien: *Siphocampylus*, *Centropogon* og *Haynaldia*; Dr. Hieronimus i München: *Mostuea*; Stud. mag. Mentz: *Spinifex*, *Stenotaphrum*, *Corobolus*, *Stipa*, *Amphipogon* og *Aristida*. — Af arktisk Herbarium er udlaant til Lektor Almqvist i Stockholm: *Hieracium*. — Af Tørsamlingen er udlaant til Docent Hannover: 3 Glas Taver og 2 Prøver Tøj af *Ramié* (*Boehmeria tenacissima*). — Af Spiritussamlingen er udlaant til Stud. mag. Artz: *Juncus supinus*; Cand. mag. Raunkjær: *Potamogeton*, *Najas* og *Elodea Canadensis*.

3. Udsending af Doubletter fra Museet.

Af Generalherbariet til: Professor Radlkofer i München *Supindaceæ* (9 Arter). Docent Rostowzew i Moskou: *Ophioglossaceæ* og *Lycopodium* (1 Arter). — Af det arktiske Herbarium, grønlandske Planter: til Professor J. Lange 37 Arter; den botaniske Have i Moskou (Professor Goronkin) 210 Arter; Dr. Keller i Winterthur 164 Arter; Dr. Treyn i Prag 17 Arter; Harvard University (Professor Watson) 99 Arter; Riksmuseet i Stockholm (Professor Wittrock) 36 Arter; Professor Giltay i Wageningen 2 Arter; Universitetets botaniske Museum i Berlin (Professor Engler) 85 Arter; Universitetets botaniske Museum i Wien (Professor Kerner) 135 Arter; det kejserlige botaniske Museum i St. Petersborg (Professor Regel) 47 Arter (hvoraf 5 fra Island).

Af det arktiske og danske Herbarium til: The Shaw School i St. Louis, Missouri (Professor Trelease) omtrent 300 Arter grønlandske og 500 Arter danske Planter; Professor Jon Macoun i Ottawa omtrent 100 Arter grønlandske og 500 Arter danske Planter.

4. Muscets Forøgelser.

a. Herbarierne. a. Til Generalherbariet have Følgeude sendt Gaver: Professor Wittrock i Stockholm: *Erythraeae exsiccatae* Fasc. III—IV 1890; and. pharm. Gelert: *Rubus*; Dr. Keller i Winterthur: Planter fra Schweiz (9 Arter); Riksmuseet i Stockholm: Planter fra Jenisei (209 Arter); Professor Flahault i Montpellier: en Samling Type-exemplarer til Bornet et Flahaults Revision des *Nostocacées hétérocystées*; Konsul Krebs: Planter fra

Luleå, Haparanda og Gefle; Botanisk Forening: europæiske Planter (omtrent 20 Arter); Fru Owen-Sandholt: Planter fra Paraguay; Harvard University (Professor Watson): Planter af Asa Gray's Herbarium; Dr. Bennett i Croydon: Potamogeton (16 Arter); Professor Lange: Planter fra Landbohøjskolens Have; Professor Warming: brasilianske Planter, samlede af Glaziou (4 Pakker); Cand. mag. Børgesen: Norske Planter (30 Arter); Cand. mag. Friderichsen i Haderslev: en Samling Rubus Arter. Endvidere er modtaget: Planter fra Venezuela (12 Pakker), samlede af Baron Eggers, der har rejst med Statsunderstøttelse, samt Hauch et Richter: Phycotheca universalis Fasc. VIII—IX (kjøbt). — β . Til det arktiske Herbarium har Konservator Foslie i Tromsø skjenket: Havalger fra Finmarken (50 Arter). — γ . Til det danske Herbarium have Følgende sendt Gaver: Cand. pharm. Gelert: Rubus (11 Arter), Rosa (4 Arter) og Filago (2 Arter); Docent Rützou: 11 sjældnere Arter; Læge Seedorff: Anemone nemorosa med monstrøse Blomster.

b. Tørsamlingen. Til denne have Følgende sendt Gaver: Forvalter Reested fra Landskrona: et monstret Rugax; Træhandler H. Nielsen: Vedprøve af Caragana sp.?; Docent Rostrup: Arcyria punicea Pers.; Docent Hannover: Et Stykke chinesisk »grass cloth« (Boehmeria nivea) og 2 Prøver Ramiegarn (Boehmeria tenacissima); Konservator Foslie i Tromsø: Lithothamnion (Kalkalger), 9 Arter fra Finmarken; Justitsraad Juel: en Løn med 3delelig Spaltefrugt; Kolonibestyrer Fencker: Mucuna Frø, ilanddrevet ved Upernavik; Zoologisk Museum: en Del Sten med Kalkalger fra tropiske Have; Konsul Bock paa Trinidad: en Del Frugter fra den botaniske Have dér; Professor Ferd. Mueller: Cordyceps Taylorii Berk.; Frøken Harboe: en Juniperus-Stamme fra Grønland; Dr. Jespersen: en stor Samling Frugter fra Java. — Endvidere er modtaget 148 Lianer og Frugter fra Venezuela, samlede af Baron Eggers.

c. Spiritussamlingen. Til denne have Følgende sendt Gaver: Etatsraad Lotze i Odense: Angraecum eburneum og sesquipedale, Tupistra squallida; Cand. mag. Fjelstrup: 11 Glas med Havalger fra Spanien og Marokkos Kyster; Dr. J. Jespersen: en Phalloidee fra Nord-Sumatra; Justitsraad Juel: Fragaria vesca med monstrøse Blomster; Konsul Bock paa Trinidad: Frugter; Dr. V. A. Poulsen: Epipogon aphyllum og Digitalis purpurea (Peloriedannelse); H. P. Henriksen i Vistenbæk pr. Vordingborg: Myriophyllum med udelukkende Hunblomster; Professor Warming: 139 Glas med brasilianske Planter, samlede af Glaziou. Endvidere er modtaget 449 Glas med Planter fra Venezuela og 72 Glas med Planter fra Tobago samlede af Baron Eggers.

d. Museets Haandbibliothek har modtaget følgende Fortsættelser Hooker Icones plantarum, Third Series, Vol. IX, p. 1—2, og Vol. X, p. 1—2, og Engler und Prantl: Die natürlichen Pflanzenfamilien, Lieferung 55—69.

5. Lokalers Benyttelse af Fremmede.

Herom gjælder det Samme som i forrige Aar.

C. Bibliotheket.

Læsestuen har været besøgt af 576 Personer. Udlaan har fundet Sted 618 Personer; Antal af udlaante Bøger var 1217 Værker i 1400 Bind.

Bibliotheket har modtaget 67 Tidsskrifter, hvoraf 19 ere Gaver fra Videnskabernes Selskab, Carlsberg Laboratoriets Bestyrelse, Botanisk Forening, Naturhistorisk Forening, Akademie der Wissenschaften in München, U. S. Department of Agriculture i Washington, Redaktionerne af Gartnerlende og af Ugeskrift for Landmænd, samt Inspektør Kiærskou.

Endvidere er modtaget 138 Værker, af hvilke 28 ere Fortsættelser. 2 ere Gaver fra Videnskabernes Selskab, Zoologisk Museum, Akademie der Wissenschaften in München, Stud. art. J. C. Bay, Mr. Arth. Bennett, Professor Colmeiro i Madrid, Dr. Elfving i Helsingfors, Professor Grønland, Dr. Helbom i Örebro, Th. Holm i Washington, Kandidat W. Johansen, Museumsinspektør Kiærskou, Professor Joh. Lange, G. A. Lindberg i Stockholm, Frøken H. Lovén sammesteds, Dr. S. Murbeck i Lund, Dr. V. A. Poulsen, Docent Rostowzew i Moskou, Docent Rostrup, Geolog K. J. V. Jeenstrup, Professor Warming, Dr. Wille i Aas. — 74 Bind ere blevne udbundne eller stift heftede.

Portrætsamlingen er bleven forøget med 11 Billeder, af hvilke 8 ere gaver fra Privatier Boysen, 2 fra Professor Lange.

Da Bibliothekaren, Dr. Kolderup Rosenvinge, flere Gange i Aarets løb var fraværende i kortere eller længere Tidsrum, dels for at foretage botaniske Undersøgelser i danske Farvande, dels for at fungere som Lærer paa den biologiske Station, vikarierede Cand. mag. Raunkjær for ham.

Museumsinspektør Kiærskou har paabegyndt Udarbejdelsen af en ny katalog over Bibliotheket.

D. Videnskabelig Benyttelse af Havens Samlinger.

Foruden de ovenfor Nævnte, til hvem Dele af Samlingerne have været udlaaante, have Følgende benyttet dem til videnskabelige Arbejder. Professor Warming har fremdeles benyttet de brasilianske Herbarier til et nu afsluttet Arbejde over Lagoa Santa, og har publiceret den 4de Afhandling om Podostemaceer og en Afhandling om den psammofile Vegetation i Danmark. — Inspektør Kiærskou har fortsat Bearbejdelsen af sydamerikanske Lyrtaceer, og bestemt en stor Samling af nye vestindiske Planter af denne Familie. — Dr. O. G. Petersen har benyttet Væxthusenes Samlinger af Citamineer til Fortsættelsen og Afslutningen af en anatomisk Bearbejdelse af denne Planteorden. — Dr. Rosenvinge har afsluttet Bearbejdelsen af Grønlands Karplanter; et Tillæg til Professor Langes »Conspectus florae Groenlandicae« blev færdigt til Publikation i Meddelelser om Grønland III. Endvidere har han fortsat Bearbejdelsen af Grønlands Havalger paa Grundlag af alt tilstødeværende Materiale. — Dr. Poulsen har bestemt nogle bestemte Arter af Xyridaceer. — Kandidat Raunkjær har benyttet Havens hele Indhold af danske Planter ved Undersøgelser over de danske Blomster-

planters Morfologi og Blomsterbiologi; i førstnævnte Øjemed tillige benyttet Herbariets og Spiritussamlingens Indhold af Helobieer; endvidere begyndt Forsøgshaven og Forsøgshuset at dyrke forskellige danske Planter for om muligt at opklare enkelte dels morfologiske, dels blomsterbiologiske Spørgsmaal.

E. Anden botanisk Virksomhed, knyttet til Haven eller dens Funktionærer.

1. En Svampeudstilling afholdtes som i tidligere Aar, denne Gang i det nye Laboratoriums Anatomisal og tilstødende Værelser. Ligesom tidligere blev den besøgt af en stor Mængde Mennesker.

2. *Biologisk Station.* Paa denne, som i 1891 laa ved Fænø, holdtes et botanisk Kursus fra den 10de Juni til den 9de Juli under Ledelse af Dr. Kolderup Rosenvinge. Deltagerne vare: Studd. mag. H. Lassen, J. Ravn Th. Mortensen samt Cand. mag. F. Børgesen i den første Halvdel og Stud. mag. Wesenberg-Lund i den sidste Halvdel af Tiden; den Sidste benyttede dog Størstedelen af Tiden til zoologiske Undersøgelser. Henved 100 Arter (c. 65 Slægter) af Havalger, repræsenterende en Mængde forskellige systematiske Afdelinger, benyttedes til systematiske og morfologisk-anatomiske Undersøgelser. Tillige studeredes de i »Plankton« hyppigst forekommende Diatomeer, Peridinier o. a. De Studerende havde Lejlighed til at iagttage Planterne i selve Naturen, dels i Stationens umiddelbare Nærhed, dels paa enkelte længere Ture. Dr. Kolderup Rosenvinge, som tillige opholdt sig paa den biologiske Station i 6 Dage i April Maaned, benyttede Lejligheden til egne Undersøgelser under det botaniske Kursus. Blandt Andet afsluttedes en tidligere paabegyndt Undersøgelse over Slægterne *Cladophora* og *Chaetomorpha*, hvilken er bleven publiceret i Botanisk Tidsskrift 18de Bind. Som Resultat af det foregaaende Aars Studier paa den biologiske Station kan anføres en kort Oversigt over Holbæk Fjordens Plantevæxt, som er bleven trykt i Dr. C. G. Joh. Petersens Beretning om den biologiske Stations Virksomhed i 1890.

3. Dr. Kolderup Rosenvinge har med Understøttelse af Kommunitetets Midler begyndt en systematisk Undersøgelse af Plantevæksten i de danske Farvande. Disse ere foretagne dels paa den biologiske Station ved Fænø, dels med Indenrigsministeriets Tilladelse ombord paa Fiskerikontrol-damperne »Havørnen« og »Falken«. Paa den biologiske Station, hvor han opholdt sig i 6 Dage i April Maaned foruden at han benyttede Lejligheder til egne Studier under sin Virksomhed som Lærer i Juni Maaned, var der fortrinlig Lejlighed til paa Stedet at underkaste det indsamlede Materiale en nærmere Undersøgelse, medens det paa de nævnte Dampere væsentlig kom an paa at foretage Indsamlinger paa saa mange Punkter som muligt hvorfor nærmere Undersøgelse udsattes til efter Hjemkomsten. I Løbet af August og September foretoges Indsamlinger i Vandene omkring Fyen, nord for Lolland og Falster, samt paa adskillige Steder langs Jyllands Østkyst mellem Vejle og Frederikshavn. Det indsamlede Materiale vil efter Bearbejdelsen blive afgivet til botanisk Museum.

F. Tegneundervisningen for det Bülow'ske Legat.

Med 1886 indførtes, at Deltagerne optegne deres Navne i en Protokol. Udfølg denne har Undervisningen været benyttet saaledes:

Foraarsssemester	1886	3	Deltagere.	Efteraarsssemester	1886	9	Deltagere.
—	1887	10	—	—	1887	3	—
—	1888	?	—	—	1888	6	—
—	1889	6	—	—	1889	4	—
—	1890	5	—	—	1890	6	—
—	1891	4	—	—	1891	2	—

G. Personlige Forhold, hele Haven vedkommende.

Havens Direktør, Professor Warming, tiltraadte i Oktober Maaned 1891 ved Ministeriets Tilladelse en Rejse til Antillerne og Venezuela. Under hans Fraværelse fungerede Inspektør Kiærskou som Direktør.

3. Det zoologiske Museum 1890.*Første Afdeling.*

(Professor Dr. Lütken).

I. I de personelle Forhold er der indtraadt den Forandring, at Afdelingens dygtige Konservator, Emil Hansen, afgik ved Døden den 1ste April 1890. Efterat Pladsen har staaet ledig i 5 Maaneder, for at give Ansøgerne Tid til at godtgjøre deres relative Kvalifikationer, blev Jernbanessistent Johan Evald Christian Scheel fra 1ste September s. A. at regne af Konsistorium ansat som Konservator med gjensidig Opsigelsesfrist af 5 Maaneder.

II. *Forøgelse ved større Gaver, Indsamlinger o. s. v.* 1. Pariser Museets ichtyologiske Afdeling har sendt 31 sjældnere Fiske, dels indsamlede paa større Havdyb i Middelhavet og Atlanterhavet (af Slægterne Gadidulus, Bathypterois, Xenodermichthys, Halosaurus, Hymenocephalus og Hoplostethus), dels hidrørende fra de franske Sydpol-Expeditioner (af Slægterne Notothenia, Harpagifer og Galaxias). 2. Konsul Witzke i Maracaibo har skjænket 3 Pattedyrskind og 215 gode Fugleskind fra Venezuela; af de 106 Arter vare 38 helt nye for Museet. 3. Zoologisk Haves Betjener har skjænket 13 i samme døde Pattedyr (*Macropus rufus*, *Dasypus viverrinus*, *Sphingurus nycthemerus*, *Euphractus villosus*, *Viverra zibethica*, *Cebus cirrifer*, *Cercopithecus pygerythrus*, *Hydrochærus capybara*, 1 Ulve-Unge, 1 sort afrikansk Lam, 1 Shakal, 1 japansk Ræv og 1 indolukkisk Hjortelam), 1 Krybdyr (*Krokodil-Skildpadde*, *Chelydra serpentina*) og 26 Fugle (*Guiraca pipra*, *Liotrix luteus*, *Sialia sialis*, *Penelope superciliosa*, *Trichoglossus Novæ-Hollandiæ*, *Phlogænas cruenta*, *Columba leucophaea*, *Tragopan Temminckii*, 2 *Vidua principalis*, *Icterus vulgaris* og 1 *Alcedo*, *Rhamphocelus brasilius*, *Astur nisus*, *Falco vespertinus* og *F.*

æsalon, *Melanocorypha mongolica* og *tatarica*, *Columba loricata*, *Zenaidura maculata*, *Carpophaga bicolor*, *Chrysotis ventralis*, *Domicella atricapilla*, *Rakkelhøne*- (*Tetrao urogallo-tetrix*-) Kylling, *Syrnhaptes paradoxus* og *Odontophorus dentatus*. 4. Hr. Oluf Lange: de af ham paa en Rejse til Kaukasus-Landene indsamlede Hvirveldyr (Pattedyr, Krybdyr, Padder og Fiske), ialt 44 Stykker. 5. Forpagter Krestensen: 37 sumatranske Slange (tildels mindre godt bevarede, men brugelige til Skelettering). 6. Plantage-ejer F. Møller i Darjeeling: 1 Skind med Kranium af en tibetansk Kronhjort (*Cervus maral*). 7. Kolonibestyrer Müller i Sukkertoppen: 24 grønlandske Fiske (8 Arter), 2 Marsvinfoster og 33 Sælfoster (*Phoca groenlandica*, med Angivelse af Mødrenes Fangstdage. 8. Konsul, Dr. P. Møller i Concepcion (Chile): Hovedet af en »Nata«-Ko (Oxens »Mops«-Form), 2 Kranier af hornede kileniske Væddere og 2 fossile Hestetænder. 9. Indsamlet af Lieutenant Ryder og Kandidat Bøving-Petersen under »Guldborgsund«s Vesterhavstogt: Arter af danske Fiske. 10. Af Indenrigsministeriet ved Dr. Joh. Petersen: c. 50 Exemplarer af danske Laxefiske. 11. Af Vallo Stift og det kgl. Forstvæsen: 2 Daahjorte og 1 Kronhjort til Skelettering. 12. Indsamlet i Grønland af Dr. Bergendal: 2 Rypeunger og nogle mindre Fiskeformer. 13. Af de fra Fyrene indsendte Fugle er opbevaret til Museets Brug 45 Stykker. 14. Af Sælhundehoveder, indsendte til Præmiering af Fiskeriselskabet under Museets Kontrol, er der indsendt 1085 Stykker (hele eller mere eller mindre knuste og ufuldstændige): 899 af *Phoca vitulina*, 4 af *Ph. foetida* og 182 af *Halichoerus grypus*, foruden et Foster af denne Art. Fra Midten af November maatte Museet imidlertid standse denne overvældende og altfor byrdefulde Indsendelse af Hoveder, istedetfor hvilken fremtidig træder Indsendelse af Haler, for hvilke der udstedes Attest af Konservator.

III. *Mindre Gaver* ere modtagne:

a) Pattedyr: fra Lieutenant Christmas-Dirkinck-Holmfeld (et Skind af den lille brasilianske Myresluger, *Cyclothurus didactylus*, samt Hornene af en lille sydamerikansk Hjorteart), Kolonibestyrer Møldrup (Hvidfiskefoster), Konservator Scheel (1 Vandspidsmus), Adjunkt Tryde (1 Marsvinfoster) og Lærer Nissen (jordfundne Pattedyrknogler). Fra Studiesamlingen er afgivet 2 Pattedyrskeletter (Blindmus og Murmeldyr).

b) Fugle: fra Hs. Exc. Baron Rosenørn-Lehn (*Lestris longicaudatus*), Oberstinde Thestrup (flere Stuefugle), Kaptajn Dinesen (2 Krognæb, *Pinicola enucleator*), Kateket Heiberg (1 hvid Svale), Jagtjunker Bauditz (*Tringa maritima*), Fabrikejer Drewsen (2 *Anas histrionica* fra Island og 1 *Rallus aquaticus*), Konservator Hansen (Kroppene af forskellige Fugle til Skelettering), Konservator Scheel (1 *Puffinus Auduboni*), Jægermester A. Brun og Skovrider Bornebusch (Krognæb), Grosserer Christensen (7 Stuefugle samt en Unge og et Foster af Steppehønen her fra Landet), Hr. Silberloh (2 Stuefugle), Dr. O. G. Petersen (1 Lom), Hr. Alphonso Torp (1 Do.), Hr. Godsken (1 ved Silkeborg i det Frie som død funden *Vidua (Steganura) paradisea*), Redaktør Wulff (*Loxia curvirostra*), Kolonibestyrer Petersen (*Scolecophagus carolinus*, skudt ved Frederikshaab i Grønland), Lærerne Nielsen, Lassen og Petersen og Lods Lassen.

c) Krybdyr og Padder: fra Ingeniør Gorge Olsen (1 Løvfrø og 9 øgler fra Entre Rios (Argentina), Dr. Meinert og Kandidat Posselt (4 danske Slanger), Hr. Jessen (2 Slanger fra St. Croix).

d) Fiske: fra Hr. Bellotti i Milano (2 *Paralepis sphyrænoïdes*), Postredaktør Schrader (1 *Chimæra monstrosa*, 1 *Scyllium canicula* og 1 Pigfoster med to Hoveder), Kolonibestyrer Petersen (1 ved Frederikshaab øget Vaagmær), Kjøbmand Steincke (islandske Fiske), Assistent Winge (monstrøs Blaahaj-Unge), Toldforvalter Beyer og Kjøbmand Hansen (øddflabe), Redaktør Feddersen (1 defekt, tørret *Polypterus* fra en Biflod Kongofloden), Grev Rantzau (1 Støkker), Kandidat H. Lassen og Fru Adholm (nogle grønlandske Fiske), Dr. Joh. Petersen, Adjunkt Mortensen, Hr. E. Olsen, Kaptajn Hovgaard samt Fiskehandlerne Munch og Erichsen. En Fiskeforstening (fragmentarisk) fra en nordjydsk Tertiærdannelse udsendt af Missionspræst Løgstrup.

IV. Ved *Køb* (tildels *Bytning*) er erhvervet:

a) Pattedyr: et Par Bæltedyrskind, 9 Kranier og 3 Skeletter af Patter fra de argentinske Pampas, 1 Gorilla-Kranium og 1 Mastodon-Tand, 5 Skeletter og 2 Kranier (deriblandt af *Ovis montana*) af nordamerikanske Pattedyr, 1 i en herværende Circus død lille Elefant, anvendelig til Skelet, 10 Taabukkekranier, 1 Lækat, Skeletter af Kat og sydamerikansk Bæver, 1 udstoppet brasiliansk Tigerkat og 1 jordfunden Hvirvel, 2 Patter fra Arkansas, 1 Skelet af Graasæl (tilbyttet fra Studiesamlingen), 1 Lævestykke med Tænder samt nogle løse Tænder af det uddøde nordamerikanske Hovdyr *Menodus* (*Titanotherium*) *Prouttii*, 1 Sælhund- og 1 Nantak-Kranium med abnorme Tandforhold, 1 udstoppet *Hyæmoschus* (*vestafrikansk Dvæghjort*) samt Skelettet af samme Art, 1 *Nantak binotata* (*Viverrin*) i Spiritus, 1 udstoppet *Galidia elegans* (ligeledes *Viverrin*) med Kraniet, 1 ung, udstoppet *Manis gigantea* (Skjældyr) med Skelettet, 1 *Dendrohyrax dorsalis* i Spiritus, Skelet af Havodder (*Enhydra*) og *Galago senegalensis* samt Kranier af *Bos brachyceros* (afrikansk El), *Podabrus murinus* (Nyholland), *Hemicentetes madagascariensis*, *Morhinus leptonyx* (Sø-Leopard), *Otaria cinerea* og *jubata*. Flere af disse Stykker ere i en særdeles Grad værdifulde og længe eftertragtede Forøgelser, der udfylde væsentlige Huller i Samlingen (*Hyæmoschus*, *Ovis montana*, *Enhydra*, *Ogmorhinus m. m.*).

b) Fugle: 20 Fugleskind fra Malakka (deriblandt 3 for Museet nye), 6 danske Fugle, 2 nyhollandske og 15 nordamerikanske Fugleskind, samt af *Coracopsis comorensis* og *Glareola megapoda* samt Skelet af *Elanoides meleagrides*.

c) Krybdyr og Padder: 3 exotiske Øgler og 16 Padder, 11 Krybdyr fra Madras (6 Arter), 4 nyhollandske Krybdyr, 1 udstoppet Krokodildepadder (*Macrolemmys Temminckii*) og et Kranium af samme Art.

d) Fiske: 4 udstoppede nordiske Fiske og 7 danske og færøske Fiske, samt Hoveder af Pansergjedder (*Lepidosteus*).

V. Foruden de mere tilfældige og spredte *Ordnings-* og *Bestemmelsesbejder*, som de stedfundne Forøgelser har medført, er der, af mere

planmæssige Arbejder, udført følgende: i den palæontologiske Afdeling har Assistenten, Cand. mag. H. Winge, studeret og bestemt de i den Lund'ske Samling af Pattedyrlevninger fra de brasilianske Kalkstenshuler beroende Levninger af Aber og Rovdyr som Forberedelse til disse Afdelingers monografiske Behandling. I Krybdyrsaamlingen ere Skildpadderne (med Assistance af Cand. mag. J. Nielsen, der havde »Skjoldkrybdyrene« til Speciale), gennemgaaede, reviderede og derefter paany protokollerede, etiketterede og tildels af nyt opstillede, Skeletter præparerede og opstillede o. s. v. I Fugleklassen har Stud. mag. Andersen været beskæftiget med at gennemgaa Spetternes Familie (Picidæ) som en Del af sit Speciale, supplere Kataloget o. s. v. I Fiskeklassen er (med Assistance af Kandidat Posselt) gennemgaaet, etiketteret, fordelt i Magasin-, Opstillings- og Rørglas o. s. v., udtaget til Skelettering o. s. v., Museets Materiale af Familiernes Nandidæ, Cirrhitidæ, Trachinidæ, Atherinidæ, Mugiloidei og Pristipomatidæ (jfr. nedenfor under »Opstilling«) og af Bestyreren alene følgende Familier: Esoces og Clupesoces (med talrige Underfamilier) og en Del af Clupeidæ og Scopelini (med flere Underfamilier) samt Salmonidæ. Den Mulighed synes ikke udelukket at — hvis uventede Hindringer ikke mødte — kunde denne (med Sammenarbejdningen af Universitetets, det kongelige naturhistoriske Museums og Galathea-Expeditionens Fiskesamlinger forbundne), foreløbige*) Revision af Fiskesamlingen være afsluttet i Løbet af omtrent et Aarstid.

VI. Der er opstillet ialt 682 større og mindre Gjenstande, der fordelte sig paa følgende Maade paa de forskellige Klasser og Ordener:

a) I den palæontologiske Afdeling er der foruden en fossil Mamuttand og et Kjævestykke af Menodus (Titanotherium) Prouttii fra Wyoming opstillet 17 Stykker af afdøde Etatsraad Dr. Lausen's sidste Sending af fossile Pattedyrlevninger fra Pampaslagene, dels (næsten) hele Skeletter, dels Kranier, Dele af saadanne eller andre Skeletdele. Særligt maa fremhæves Skeletterne af Mylodon gracilis og Megatherium americanum, der have fundet Plads (tilligemed de tidligere opstillede Seelidotherium- og Lestodon-Skeletter og Rygskjolde af Glyptodonte) i det for særlig Bevilling opførte Glasskab i Hallen, som nu kan fremvise en Gruppe af 4 Repræsentanter for de uddøde Kæmpedovendyr, hvortil faa Samlinger have Magen.

b) I den almindelige Pattedyrsamling: 6 større Pattedyr i Spiritus (hvoriblandt 1 Bæltedyr (Euphractus villosus), 1 Træpindsvin (Sphingurus

*) Som foreløbig maa den betegnes, fordi Arbejdet har maattet fremskyndes saameget som muligt, for at vinde en Oversigt over, hvad der findes i Fiskesamlingen, redde de ikke sjelden ulæselige Etiketter, medens Tid er, og for at gjøre den tilgængelig og benyttelig. Der vil blive mere at ændre og rette af Bestemmelser og Benævnelser i de i senere Aar reviderede Familier end i de tidligere behandlede, da der kunde gaaes roligere og derfor langsommere til værks. Men en Revision af Fiskesamlingen vil alligevel blive nødvendig, naar den ventede nye Udgave af „British Museum“s Fiskekatalog om nogle Aar maatte foreligge, og for denne Revision vil der da foreligge et brugbart Grundlag.

themerus), 1 Hyrax (*Dendrohyrax*) *dorsalis* og 1 *Nandinia binotata*); 8 stoppede Pattedyr, af hvilke kan fremhæves 1 ostindisk Kronhjort (ryv. maral), 1 Kænguru (*Macropus rufus*), 1 afrikansk Dværghjort (*Yæmoschus aquaticus*) 1 Gnaverabe fra Madagascar (*Chiromys madagascariensis*), 1 brasiliansk Tigerkat (*Felis brasiliensis*), 1 vestafrikansk ældyr (*Manis gigantea*) og 1 Viverre fra Madagaskar (*Galidia elegans*); Pattedyrskeletter: 1 Graasæl (*Halichoerus grypus*), 1 Næbdyr (*Ornithonychus paradoxus*) og 1 Myrepindsvin (*Echidna hystrix*), samt 29 Kranier, hvoriblandt af Elg, Ren, Cervus maral, Gorilla, Gnaverabe, Sydsæl eller Leopard (*Ogmorhinus leptonyx*) og 2 Øresæler samt af et Vildsvin af en dansk Tørvemose: ialt 65 Stykker.

c) I den almindelige systematiske Fuglesamling er der opstillet 46 stoppede Fugle, i den dansk-nordiske Fuglesamling 18, hvoriblandt 1 *Loxia coptera*, 1 *Larus marinus*, 2 *Pinicola enucleator*, 1 *Colymbus glacialis*, 1 *Ardea comata* (fra Nordslesvig) og 1 *Gallinula pygmaea* (tydsk Exemplar), samt (i Spiritus) 2 Steppehøne-Unger, her fra Landet: ialt 66 Stykker.

d) I den almindelige Krybdyr- og Paddesamling: 1 udstoppet Krokodillepadder (*Macrolemmys Temminckii*); i Spiritus: 28 Skildpadder, 7 Uller og 3 Padder; af Skeletter m. m.: 7 Skeletter og Kranier af Skildpadder; i den danske Afdeling: 3 Padder — ialt 55 Stykker.

e) I Fiskesamlingen: 47 udstoppede Fiske, hvoriblandt 4 større Rajarter, *Thyrsites* (*Ruvettus*) *speciosus*, *Lophotes cepedianus*, *Osteoglossum mosum*, *Aulopus filamentosus*, *Sphyræna barracuda*, *Echinorhinus spinosus* (Sømhaj) og *Scaphirhynchus cataphractus* (Skuffelstør); i den danske Fiskesamling: 83 Fiske i Spiritus, hvoriblandt 1 Petersfisk (*Zeus merluccius*), 2 Raja Fyllæ, 1 *Cottunculus microps* og 1 *C. torvus*, samt 12 Xesild (*Scopelini*); i den almindelige systematiske Fiskesamling: 347 Fiske Familien *Trachinidae*, *Cirrhitidae*, *Nandidae* (17), *Pristipomatidae* (67), *Merluccinidae* (25), *Mugiloidei* (Multer) (35), *Scopelini* (73), *Salmonidae* (Lax) (20), *Esoces* (Gjedder) (4), *Clupeidei* (Sild) og *Clupesoces* (Sildesild) (79). Af Fiskeskeletter er der præpareret og opstillet 15, hvoriblandt af *Pomatomus telescopium*, af »Bonito« (*Thynnus pelamys*) og af Høflin« (*Coryphæna hippurus*), foruden 2 skeletterte Hoveder (*Polyprium* og »Albacora«: *Orcynus germon*) et Par større Haj- og Rokkekjæver. Ialt 496 Stykker, foruden meget Andet, der præpareredes, men ikke opstilledes.

VII. Tre ornithologiske Aarsberetninger (for 1887, 88 og 89) ere — offentliggjorte især paa Iagttagelserne fra Fyrene — blevne publicerede af Cand. Ag. H. Winge, den førstnævnte i »Ornis«, de to sidstnævnte i »Videnskabelige Meddelelser« fra den naturhistoriske Forening. En i »Transactions of the Royal Dublin Society« publiceret Monografi af de i Skandinaviens Fjeldtag fundne Levninger af fossile Fiske ved Hr. Davis er baseret paa Materiale fra Sveriges og Danmarks Museer, deriblandt ogsaa Universitetets Zoologiske Museum.

— Der er udstedt 101 Adgangskort til Studerende. Museet har været besøgt af 55344 Personer paa de offentlige Dage.

Anden Afdeling.

Den om denne Afdeling af Inspektor Levinsen afgivne Beretning findes under de Moltkeske Afdelinger.

Tredie Afdeling.

(Inspektor, Dr. Meinert.)

Med Hensyn til Afdelingens faste Arbejdskræfter skulde bemærkes, at dens videnskabelige Medhjælper, Dr. H. J. Hansen, med ministeriel Tilladelse har været Størstedelen af November og December 1890 fraværende paa en videnskabelig Udenlandsrejse, og at en stor Del af Assistentens, Kandidat Schlick's Tid har været anvendt til at præparere en større Samling af Insekter fra Maracaibo; jfr. Udsigten over Gaver og Forøgelser Nr. 2.

I. Insekterne.

Samlingen af tørre Insekter.

A. Generalsamlingen. 1) Opstillingen af Hvepsenes Orden er fortsat med den sædvanlige Kraft, og Præparationen og Opstillingen er fra Slægten *Halictus* naaet midt ind i *Xylocopa*-Slægten. 2) Af Billernes Orden ere Familierne *Pselaphidæ*, *Paussidæ*, *Scydmaenidæ*, *Silphidæ*, *Scaphidiidæ*, *Histridæ*, *Phalacridæ*, *Nitidulidæ*, *Colydiidæ*, *Trogositidæ*, *Cucujidæ*, *Cryptophagidæ*, *Lathridiidæ*, *Mycetophagidæ*, *Dermestidæ*, *Byrrhidæ*, *Parnidæ* og *Heteroceridæ* sammenstillede (Kandidat Schlick). 3) Kandidat Lundbeck's grønlandske Indsamlinger (i 1890) ere ordnede og sammenstillede; jfr. Udsigten over Gaver og Forøgelser, Nr. 9.

B. Den danske Samling. 1) Bearbejdelsen af Staphylinerne er fortsat med Grupperne *Oxytelini*, *Homalini* og *Proteini*. 2) Opstillingen af Tægerne er fortsat fra *Miris ferrugatus* til *Cymatia Bonsdorffii*, 12 Kasser. 3) Sammenstilling og Opstilling af Bladhvepsene er naaet til *Dolerus æriceps*, 3 Kasser (Kandidat Herm. Borries).

C. Oversigtssamlingen. 2 store Kasser med Sommerfugle fra Himalaya-Bjergene ere opstillede; jfr. Udsigten over Gaver og Forøgelser, Nr. 6.

II. Edderkopperne.

1) En kritisk Bestemmelse af de danske *Lycosidæ* er foretagen, ligesom ogsaa adskillige europæiske Arter af denne Familie ere bestemte (Dr. Will. Sørensen). 2) En kritisk Bestemmelse af de grønlandske Edderkopper er begyndt.

III. Krebsdyrsamlingen.

A. Generalsamlingen. 1) Opstillet og tildels bestemt en Pakke cyclometope og catometope Krabber. De ometiketterede, i Spiritus opstillede Arters Antal er 57 (72 Glas), hvorhos en Del tørrede Stykker ere bestemte (Dr. H. J. Hansen). 2) Opstillet Samlingen af *Cirolanidæ*, 34 Arter (37 Glas) (Dr. H. J. Hansen). 3) Paabegyndt Bestemmelsen og Opstillingen af en smuk Samling Bopyrer (Dr. H. J. Hansen). 4) Bestemt og opstillet en Samling Krebsdyr og Pycnogonider, samlede af Kaptain

del i Farvandene om Island og Grønland i 1890; jfr. Udsigten over
er og Forøgelser, Nr. 7 (Dr. H. J. Hansen).

B. Den danske Samling. 1) Gjennemgaaet en stor Del (over 50)
s med Bundmateriale i Spiritus fra »Hauchs« Togter, og udpillet navnlig
a og meget smaa Krebsdyr (Dr. H. J. Hansen). 2) Gjennemgaaet en
Del af Museets danske (og exotiske) mindre Krebsdyr, særlig Isopodæ,
hipodæ, Cumaceæ og Mysidæ, hvorved adskillige interessante, tildels
Videnskaben nye Snylttere ere fremkomne (Dr. H. J. Hansen).

Af *Gaver* og *Forøgelser* fremhæves: 1) En meget betydelig og vigtig
ling af Billelarver, bestemte til Slægt og Art, ialt 124 Arter i 119
fter, af Professor Ch. Riley i Washington (Samlingen var Gjengjæld
en stor Samling Billelarver, som afgaves herfra i Efteraaret 1886).
En stor Samling af tørrede Insekter fra Konsul Witzke i Maracaibo
100 Stykker), de fleste i udmærket Stand. 3) En Samling af Arthro-
r i Spiritus og nogle tørrede Insekter fra Vellore i Ostindien, af Mis-
er E. Löwenthal. 4) Et Par store Hvepsereder og nogle Insekter fra
zonfloden, af Premierlieutenant Christmas-Dirckinck-Holmfeld. 5) En
ling Arthropoder fra Kaukasus-Eggen, af Lærer Olaf Lange. 6) En
ling store og smukke Sommerfugle som Supplement til den store Mængde
merfugle, som Afdelingen i de forløbne Aar har modtaget fra Sikkim
malaya-Bjergene af nu afdøde Otto Møller, af Broderen A. F. Møller i
an i Darjeeling. 7) En Samling af Krebsdyr (34 Arter) og Pygogo-
r (7 Arter) fra Farvandene ved Island og mellem Færøerne og Shet-
s-Øerne, af Kaptain Wandel. 8) En Del Krebsdyr, samlede under Island
ord paa »Ingolf«, af Kandidat Hjalmar Jensen. 9) En meget betydelig
ling grønlandske Insekter, indsamlede i Nordgrønland i 1890, 6 større
er med opstukne og oplimede Insekter og c. 50 Glas med Spiritus-
riale, dels Pakglas med Tuber, dels enkelte Glas, mange nye Arter,
ig af Fluere og Hvepse, af Kandidat Lundbeck; jfr. forrige Aarsberet-
s Udsigt over Gaver og Forøgelser, Nr. 2. 10) En lille Samling Som-
fugle fra Nord-Grønland, Upernivik, af Kolonibestyrer Fencker. 11) En
ling Dagsommerfugle fra Grønland af Kolonibestyrer P. Müller. 12) En
forskjellige Sommerfugle fra Grønland, af Fru M. Knuthsen. 13) En
ling af forskjellige Arthropoder i Spiritus, af Fru Lundholm. 14) En
tørre, opstukne Insekter fra Grønland, af Kandidat Schlick. 15) En Del
e Spiritusmateriale af Arthropoder fra Grønland, af Studiesamlingen.
En større Del Krebsdyr i Spiritus, c. 90 større og mindre Glas og Rør,
kun lidet nyt, indsamlede i Grønland 1890, af Docent Bergendahl.
En Del Krebsdyr af Familien Caprellidæ, af Dr. Paul Mayer i Napoli.
En Flyvefisk med Snylter, *Nerocila trichiura*, af Skibskaptain Schmidt.
En stor Billelarve fra Afrika, af Dr. H. J. Hansen. 20) En lille Sam-
sjeldne Bopyrer og Entoniscer, 9 Glas, af Hr. Bonnier i Wimereux.
En lille Samling Arthropoder, fra Baku, af Hr. Stahr. 22) En Snes
merfugle fra Clinton i Jowa, af Lærer F. P. J. Lund. 23) En Fugle-
e fra Brasilien med 2 snyltende Fluellarver, *Philornis molesta*, af Studie-
ingen, Professor Lütken. 24) Af danske Insekter kan navnlig frem-

hæves den højst besynderlige Flueform, *Ænigmatias blattoides* n. gen. og sp., af Kandidat Schlick. 25) Den anselige Træbuk *Toxotus cursor*, af Cand. theol. Mortensen. 26) En stor Del Barkbiller (*Tomicini*), den for Faunaen nye Slægt blandt Billerne, *Pytho*, i Antal med Larver, den særdeles udmærkede, for Faunaen nye Smelder *Diacanthus purpureus*, af Konservator Løvendal. 27) Forskjellige Bidrag til Barkbillernes og Bladhvepsenes Udviklingshistorie, af Kandidat Herm. Borries. 28) Yderligere har Afdelingen modtaget forskellige faunistiske Bidrag af flere af vore Zoologer og Samlere, af hvilke der kan nævnes D'Hrr. Dr. phil. Boas, Kandidat H. P. Duurloo, Herm. Hermansen, Johansen, Kandidat Wesenberg-Lund, Kandidat Schlick og Forstassistent Wøldicke. 29) Inspector har ligesom de foregaaende Aar kunnet afgive Bidrag til Insekternes Biologi og Udviklingshistorie. 30) Endelig har Afdelingen modtaget en Del Glas med Krebsdyr, indsamlede ombord paa Kanonbaaden »Guldborgsund«, udfor Esbjerg, af Kandidat Bøving-Petersen. 31) Ogsaa ved Kjøb har Afdelingen erhvervet sig en Del forskellige Arthropoder, af hvilke særligt kan fremhæves en stor Orthopter, *Euryacantha horrida*, nogle Arachnider, *Gonyleptus* og et Par kjæmpemæssige Glomerider.

Af fremmede Videnskabsmænd har Afdelingen iaar staaet i Forbindelse, navnlig ved at yde Bidrag til deres Studier, med Dr. Herm. Aberela i Leuwarden i Holland, Louis Bedel i Paris, Dr. L. C. Loman i Amsterdam, Dr. Paul Mayer i Napoli, Konservator Vineiguerre i Roma, Giard og Bonnier i Wimereux, Mr. Gaban ved British Museum, Professor C. G. Thomsen i Lund og Professor Kraepelin i Hamborg.

Endelig har Afdelingen givet Stof til forskellige videnskabelige Undersøgelser og Publicationer saavel af Inspector (*Philornis molesta*. En paa Fugle snyltende Tachinarie; *Ugimya*-Larven og dens Leje i Silkeormen; *Ænigmatias blattoides*, *Dipteron novum apterum*; *Catalogus Coleopterorum Danicorum*. Fam. *Staphylinidae* Pars II; *Crustacea malacostraca* i »Hauch's« Togter), som af Afdelingens videnskabelige Medhjælper, Dr. H. J. Hansen (*Cirolanidae* et familiae nonnullae propinquae *Musei Hauniensis*, Vidensk. Skr. 10 Tavl.; og gamle og nye Hovedmomenter til *Cicadarierne* Morfologi og Systematik).

De Moltkeske Afdelinger.

I.

Studie- og Undervisningssamlingen.

(Professor, Dr. Lütken.)

Den zoologiske Studie- og Undervisningssamling er i Aaret 1890 bleven benyttet paa sædvanlig Maade: til Professor zoologiæ's almindelige og mere specielle Forelæsninger og Examinatorier, til Øvelserne med de Studerende, der forberedte sig til den lægevidenskabelige Forberedelsesexamen, til Skoleembedsexamen i Naturhistorie og Geografi eller til Magisterkonferens i Naturhistorie, til de Examina, der ere afholdte i disse forskellige Brancher; til Dr. Jungersen's Forelæsninger o. s. v. for de polytechniske Studerende; til Sammes og Dr. Sørensen's Undervisning a

marie- og Almueskolelærere; til almindelig Forberedelsesexamen og til O. G. Petersen's Undervisning af Hs. Kgl. Højhed Kronprinsens Børn. I det endvidere til Inspektør Levinsens og Dr. R. Berghs Forelæsninger og Forelæsningsforedrag; i første Halvår ogsaa til den naturhistoriske Forenings videnskabelige Møder.

Forholdene ere de samme, over hvilke der saa ofte har været ført Tale: Lokalets Lidenhed, de Studerendes store Antal. Den eneste Maade, paa Bestyreren har formaaet at raade lidt Bod paa den sidste Ulempe, at give de Studerende, der studere til den lægevidenskabelige Forberedelsesexamen, Adgang i endnu 2 ugentlige Timer — 8 ialt — saaledes at hver Studerende kan benytte den i 4 Timer ialt, under Tilsyn og Vejledning i de 4 Timer af begge de Assisterende (Jungersen og Posselt), 4 af den ene af disse Herrer.

Af Undervisningsmateriel er der anskaffet et betydeligt Antal Forelæsningsstegninger, dels saadanne, der oplyse Hvirveldyrenes Anatomi, dels oplysning om Snyltelivet og Snyltedyrene, i hvilke to Retninger denne Art af Undervisningsmateriellet hidtil har været meget tarveligt. Der er indkøbt eller anskaffet c. 170 Gjenstande og Præparater, hvoraf 14 Pattedyr og Fugle (udstoppede eller i Spiritus), 9 Krybdyr og Fiske (udstoppede eller i Spiritus), c. 100 osteologiske Præparater (Skeletter, Kranier, Leddele), 30 lavere Dyr af forskellige Grupper og 21 Præparater til Forelæsning og lavere Dyrs Anatomi. Saa nødvendige som disse Udvidelser af Undervisningsmateriellet ere, saa trykkende er ogsaa i denne Henseende Lokalets Lidenhed, som kun vil kunne afhjælpes, hvis ved Ombygning af Universitetsbygningen dér tilvejebringes endnu en Studiesal af Størrelse som den nuværende, saaledes, at hvad der hører til Hvirveldyrene placeres den ene, og hvad der hører til de lavere Dyr i den anden.

Et vigtigt Fremskridt i Universitetets zoologiske Undervisning er der kommet ved, at den af Indenrigsministeriet indrettede biologiske Station i 1890 er kommet i Virksomhed og har givet Adgang i nogle Maaneder til 8 zoologiske Studerende og 3 Lærere. En særlig Bevilling har sat Professor zoologi i stand til at honorere Lærerne med 100 Kr. pr. Maaned til at afholde Udgifterne ved disses og de Studerendes Ophold ombord på Stationen, deres Kost, Rejse til og fra Stationen o. s. v. I Aaret 1890 har Dr. Bergh og Dr. Jungersen givet Undervisning og Vejledning paa Stationen, den første i Juni Maaned, den anden ligeledes i en Maaned fra den af Juni til Midten af Juli; i sidste Halvdel af Juni gaves der Undervisning i Algologi af Dr. Kolderup Rosenvinge. Lejligheden til at give denne Undervisning i Studiet af vore Haves Dyr og Planter, deres Anatomi, Embryologi o. s. v., er, til stor Tilfredsstillelse baade for Lærere og Studerende, bleven benyttet af 8 Studerende, af de fleste i 6 Uger. Af Dr. Berghs og Dr. Jungersens til Professor zoologi indgivne Beretninger følger følgende fremhæves.

Dr. Bergh har indberettet:

»I min Funktion som Lærer for Studerende ombord paa »den biologiske Station« i Juni d. A. lagde jeg Hovedvægten paa at faae det mest Mulige af de experimentelle zoologiske Undersøgelser sat igang, idet jeg gik ud fra,

at saadanne Studier vanskelig kunne drives under de Studerendes sædvanlige Forhold (Mangel paa sammenhængende Tid o. s. v.).

Af saadanne experimentelle Studier kan nævnes: 1) Kunstig Befrugtning af Søstjerneæg, som i Glassene udviklede sig til det bekjendte tøffelformede Larvestadium. De senere Bipinnaria- og Brachiolaria-Stadier fiskedes i Overfladen og metamorfoserede sig i Glassene til smaa Søstjerner. 2) Kunstig Befrugtning af Søpindsvine-Æg, som i Glassene udvikledes til 4-armede Plutei (senere Stadier fandtes ikke pelagisk). 3) Gonothyræa Lovéni: Kløvningen og Planula'ens Udvikling til Polyp. 4) Kunstig Befrugtning af Søpunge- (Ciona-) Æg, hvoraf udvikledes Larver med Hale og Rygstreng. 5) Kunstig Befrugtning af Sildeæg, som udviklede sig til fritsvømmende Smaafiske.

Disse Studier dreves meget sammenhængende fra Dag til Dag, og en Mængde Udviklingsstadier undersøgte og tegnedes af de Studerende, saaledes Befrugtnings- og Kløvningsstadier, Blastosphæra-, Gastrula- og Larveformer af Echinodermerne, Kløvningsstadier og Fostre af Sild o. s. v.

Ved Siden heraf foretoges undersøgt Grundtrækkene af Bygningen af endel Dyretyper, saaledes: Protozoer: forskellige Dinoflagellater, Ciliater og en Acinet. Coelenterater: Gonothyræa Lovéni, Aurelia aurita. Tunicater: Ciona canina og (temmelig indgaaende) Appendicularia. Annelider: Arenicola piscatorum.

Fremdeles fiskedes jævnligt »Plankton«, og undersøgte heri Larver af Annelider (Polydora, Polynoë), af Snegle og Muslinger, af lang- og kort-halede Skjoldkrebs; Copepoder og deres Larver; Mysis (Høreblærer), Cerebricariae, Smaagopler (Podocoryne) m. m.

Endelig gjordes lejlighedsvis forskellige biologiske Iagttagelser over de i Aquarierne levende Dyr.

Dr. *Jungersen* har berettet:

Under hans Ophold fra 14de Juli—14de August 1890 paa den danske biologiske Station, havde han som Leder af det dér indrettede Kursus lagt Hovedvægten paa, at de Studerende 1) lærte Faunaen at kjende og 2) foretog anatomisk og mikroskopisk Undersøgelse af saa mange Former som muligt. Materialet fra selve Holbækfjorden blev derfor saavidt muligt indsamlet og bestemt af de Studerende selv samt gennemgaaet ved Hjælp af den forhaanden værende Litteratur. Mere sammenhængende embryologiske Iagttagelser bleve ikke anstillede, tildels paa Grund af, at Legetiden for flere af de dertil bedst egnede Objekter (som Søstjerner) allerede var forbi. Men lejlighedsvis bleve dog adskillige Larveformer og Embryonalstadier af forskellige Dyr iagttagne. De større Former underkastedes Dissektion, de mindre, hvor dette vanskeliggjordes ved deres ringere Størrelse, mikroskopisk Undersøgelse; en Del medbragtes fra en Udflugt, som han havde Lejlighed til at foretage med Kanonbaaden Hauch til Kattegattet i Nærheden af Hesseløen. Dr. *Jungersen* opregner af Former, der have været gjorte til Gjenstand for Studium og Undersøgelse paa en eller flere af disse Maader: 5 Protozoer, 6 Gopler og Goplepolyper, 2 Aktinie-Arter, 13 Arter af Piglude, forskellige Rundorme, Kradsere, Bændelorme Ikter og Iktelarver samt Fladorme, 11 Arter af Børsteorme og Gephyreer, 1 Bryozo, 3 Søpunge, 1

II.

(Inspektor Levinsen.)

90*

af Polyzoer (Bryozoer), men indeholder ogsaa smaa Brachionopoder, Led af forskellige Crinoideer, Exemplarer af en Salenia-Art o. s. v.

Mindre Bidrag skyldes: Professor Torell (nogle Buccinider fra Udø vallabankerne), Fyrmester Lorentzen og Secondlieutenant i Flaaden G. mann (nogle mandlige Individer af Loligo Forbesii), Professor V. Carus (Berlin (nogle middelhavske Sepiola-Individer), Stud. med. Pleth (en Faunaen ny Blæksprutte, formodentlig Ommatostrephes Caroli Furt), Kandidat Larsen og Kandidat Hartz (nogle grønlandske Polyzoer og Orm Stud. mag. Lundbeck (forskjellige grønlandske Dyreformer), Kolonibestyrer Møller (nogle Polyzoer fra Grønland), Stud. mag. Bøving-Petersen (Udbyt af hans paa Kanonbaaden Guldborgsund i Vesterhavet udførte Skrabninge Dr. P. Møller, Chile (nogle Konkylier), Dr. Feddersen (nogle Skaller med Polyzoer), Docent Rostrup og Kandidat Borries (nogle Polyzoer og Hydrozoer polyper fra Vesterhavet), Kolonibestyrer Brummerstedt, Holsteinsborg (Bændelorm fra Lax), Fru Lundholm, Ilua (Actinia nodosa, var. tuberculosus).

Bestemmelses- og øvrigt videnskabeligt Arbejde. Bestyreren har fortsat sine Studier over de danske Polyzoer og betydeligt forøget det af forrige Aarsberetning omtalte Arbejde over disse. Dette er nu færdigt med Trykning og vil blive ledsaget af 3 Kvarttavler. Desuden er der begyndt paa en Bearbejdelse af Polyzoerne i den danske Kridtformation.

Assistent, Cand. mag. Posselt har fortsat Bestemmelsen, Katalogiseringen og Ometiketteringen af de arctiske Mollusker. Slægterne Neptun, Trochelia, Siphon, Siphonorbis, Trophon, Purpura, Assyris, Volumitra, Bela ere bragte i orden, om end der vil blive et Revisionsarbejde at udføre, naar Konservatorerne (Musæumsbestyrere) Storm fra Trondhjem, Sparre Schneider fra Tromsø i Løbet af nogle Aar efter Løfte ved Bytni ville berige vor Mollusksamling med de nyere norske Former af saadanne vanskelige Slægter, som Buccinum, Siphon og Bela.

Kandidat Posselt har ligeledes udført en Del Arbejde i Cephalopodsamlingen. Han har saaledes assisteret Professor Steenstrup ved Bestemmelsen af en Del Sepioler, som Professor V. Carus havde sendt hertil i Aarsledning af hans Arbejde: »Synopsis molluscorum Mediterraneae«. Den vanskelige Slægt Octopus er, saavidt muligt, bleven bestemt, katalogiseret og opstillet. Slægten er nu repræsenteret i Museet med 35 Arter i henved 200 Exemplarer. Af disse maa foreløbig de 10 ansees for nye. Af disse tilhøre to Arter (én ny) Cistopus, én Pteroctopus, Resten selve den gamle Slægt Octopus. Ommatostrephesfamilien er ligeledes bleven gennemarbejdet dels for at udpille muligen tilstedeværende Hanner (saadanne fandtes blandt O. Bartramii, O. orianoliensis og O. pteropus samt af Illex Coindetii), dels for at fremhjelpe et mindre Arbejde af Kandidat Posselt, som under Title »Totarodes sagittatus (Lmk.) Stp., med Bemærkninger om Slægtskabsforholdet i Ommatostrephesfamilien« vil fremkomme i Videnskabelige Meddelelser fra naturhistorisk Forening for 1890.

Konservations-, Ordnings- og andet praktisk Arbejde. Rengjøring af Konkyliesamlingen er fortsat og i Aarets Løb 235 Skuffer rensede og beskyttede mod Støv (Nielsen). Andre Ordnings- og Rengjøringsarbejder i Aarets Løb udførte af Gundel i de forskjellige Rørglassamlinger og i Sa-

en af tørrede Echinodermer. Da den stadig tiltagende Mangel paa s bliver mere og mere følelig, har man begyndt at anbringe Rørerne i større Magasinglas for paa den Maade at faae disponible Skuffer tørrede Ting. I Aarets Løb er der malet 11733 Æsker (Nielsen).

Afdelingen har i Aarets Løb staaet i Forbindelse med følgende selskabsmænd: Professor Carus (se ovenfor), Professor Pelseneer i Genf, har faaet udleveret til anatomisk Undersøgelse nogle Individer af jellige arktiske Snegle-Arter, Professor R. Bergh, som har faaet til omisk Undersøgelse nogle Individer af et Par Conus-Arter, Assistent Sveriges geologiske Undersøgelse, Dr. Schmalensee, som har beseet arktiske og subfossile Buccinider til Sammenligning med Formerne, optræde i Uddevallabankerne, Marquis de Monterossato fra Palermo, gennemgik Museets arktiske Mollusksamling og tilbød en Byttesamling stort Omfang med Middelhavets Former, Konservator Storm fra Trondheim og Konkylologen Sparre Schneider fra Tromsø, som begge lovede emateriale, og endelig Dr. Brandes fra Leipzig, som besaa vor Trematodning og fik til Laans forskellige Arter, navnlig af Slægten Holostomum. Af Arbejder, baserede paa Afdelingens Materiale, skal nævnes Berrens: »Om to nye Regnormslægter fra Ægypten« og »Om en ny Rundhoshos Mennesket, Cheiracanthus siamensis«, trykte i Videnskabelige Medser fra naturhistorisk Forening 1889.

4. Det mineralogiske Museum 1890.

(Professor Johnstrup.)

Hvad der i flere Retninger kunde have særlig Interesse angaaende mineralogiske Museum, var Spørgsmaalet om, hvornaar dets Samlinger kunde henflyttes fra Universitetet til den nye Museumsbygning, der var færdig i Opførelse paa Hjørnet af Østervoldgade og Sølvgade. Dette Byggede var destoværre ikke skredet saa rask frem i det forløbne Aar, som havde ventet, hvilket dels skyldtes Murerstriken, dels den nuværende ers Strengthed, og det var derfor i Øjeblikket meget vanskeligt for Berren at sige, naar Bygningen vilde kunne tages i Brug. Han frygtede at dette næppe vilde kunne ske i 1892, hvilket han havde haabet. Det nemlig ikke nok, at Bygningens Skelet var færdig, men hvad det især an paa, var, at de egentlige Museumslokaler vare saa tørre som gt, for at ikke en Del Mineralier og svovlkisholdige Forsteninger skulde udsatte for at forvitre, hvad der aldeles ikke havde været Tilfældet i gamle Kommunitetsbygning, ligesom ogsaa Museumsskabene heller ikke Fugtighed. Blive disse derved utætte, vilde Gjenstandene i den nye ning, ligesom i den gamle, være udsatte for at tage Skade af Støv, tet netop tilsigtedes undgaet i hin.

For nu saa meget som muligt at fremme Indflytningen, naar det Tidsst kom, at Bygningen egnede sig dertil, henvendte Bestyreren sig i det e Aar til Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet med et Anende om, at der paa Finanslovsforslaget for 1891—92 maatte blive opet Beløb af 2500 Kr. til Extrahjælp ved forskellige Ordningsarbejder.

Han havde i dette Andragende gjort Rede for, at Museets 2 faste Assistentter vare saa optagne af de dagligt forefaldne Arbejder, at der ikke blev levnet dem tilstrækkelig Tid til at foretage Revisionen, Afpudsningen og Sammendragningen af Museets omfangsrige geologiske Samlinger, hvilke nødvendigvis maatte gaa forud for Indflytningen, for at Opstillingen kunde gaa rask fra Haanden. Det var at haabe, at det ovennævnte Beløb maatte blive bevilget.

Med Hensyn til de i 1890 *udførte Arbejder i Museet*, havde dets 1ste Assistent, Cand. polyt. Ussing, væsentligst været beskæftiget med Ordning og Katalogiseringen af Hovedsamlingen af Mineralierne (Fortsættelse af tidligere Arbejder), medens 2den Assistent, Kandidat Hintze, havde ført de daglige Tilsyn med de Studerendes Benyttelse af Forelæsningssamlingerne og havde besørget Protokolleringen og Etiketteringen af de modtagne og afsendte Samlinger m. m.

Endvidere havde Zoologen Cand. mag. Posselt fortsat og tildels til endebragt i 1890 den i det foregaaende Aar paabegyndte palæontologiske Bearbejdelse af Brachiopoderne fra den danske Kridtformation, hvorfor der ligesom ifjor, var tilstaaet ham et Honorar af 200 Kr., som var udredet af de Moltkeske Legaters Konto II. I November Maaned fuldførte Stud. polyt. Forchhammer nogle af ham tidligere begyndte Ordningsarbejder mod et Honorar af 50 Kr. af de Moltkeske Legaters Konto I.

Museets righoldige Samling af Planteforsteninger fra Nord-Grønland der af Mangel paa Opstillingsrum havde maattet henstaa uaabnet siden 1883, da den kom tilbage fra Professor Heer i Zürich, efterat være bestemt og beskrevet af ham i *Flora fossilis arctica* VI og VII Bind, var i Foraaret 1890 gennemgaaet af Kandidat Jessen. Han havde foretaget en Udsondring af Doubletterne fra alle Originalerne til de af Heer afbildede Forsteninger. Enhver af disse Grupper var atter nedpakket i særskilte Kasser efter Formationerne, Lokalteterne og de enkelte Slægter, saa at de vare fuldstændigt ordnede til Opstilling. Honoraret for dette Arbejde var udredt af de paa Indenrigsministeriets Budget bevilgede Midler til Grønlands geologiske Undersøgelse.

I den foregaaende Indberetning var omtalt, at Museets Samling af Fiskeforsteninger fra den danske og skaanske Kridtformation var udlaant til Mr. James W. Davis i Halifax. Vel var den endnu ikke sendt tilbage til Museet men han havde i November 1890 afsluttet Undersøgelsen deraf og offentliggjort Resultaterne i sit Arbejde: »On the fossil fish of the cretaceous formations of Scandinavia«, som var optaget i *Transactions of the Royal Dublin Society* Vol. IV.

Fra Professor Brögger i Stockholm var derimod remitteret den til ham udlaante Samling Mineralier fra Kangerdluarsuk i Syd-Grønland.

Den geologiske Undersøgelse af Danmark, hvis Ledelse Ministeriet havde overdraget til Museets Bestyrer, var fortsat i 1890 overensstemmende med den i 1889 vedtagne Plan, og der var indsendt til Ministeriet en Oversigt over de udførte Arbejder, bilagt med 90 mere eller mindre geologisk udfyldte Kortblade, der vare bestemte til at udgives i en større Maalestok efterhaanden, som de bleve færdige.

Undersøgelserne i Marken, der foretoges i 5 Sommermaaneder, havde nærmest været rettede paa Alluvialdannelserne for at lære Landets bygning at kjende. De vare udførte i Vendsyssel af Geologen Steenstrup, i Nordsjælland af Geologen Rørdam, og enhver af dem havde været underrettet ved disse Arbejder af 2 yngre Assistenten. I det nordlige Fyen havde Museumsassistent Ussing ligeledes undersøgt den derværende Alluvialdannelser i Forening med 1 Assistent, saa at ialt 8 Personer havde været beskæftigede hermed. I Vintermaanederne foretoges Ordningen og Undersøgelsen af det indsamlede Materiale saavel som Korttegningen i et dertil midlertidigt lejet Lokale i St. Pederstræde. Dermed have Geologerne Steenstrup, Rørdam og Assistent V. Madsen været sysselsatte.

De enkelte Afdelinger i Museet havde i det forløbne Aar modtaget følgende *Forøgelse*:

A. Mineralsamlingen. 1) Af Hr. Bredal kjøbt et stort Stk. Chaledonit fra Island; 2) modtaget fra den kongelige grønlandske Handel en Del Asbest fra Grønland; 3) Docent Hannover havde foræret Museet en Suite af Dannemora-Gruberne forekommende Mineralier; 4) kjøbt af Mineralhandler Droop krystalliseret Sølvglans, Bournonit, Pandemit, Millarit, Baryt og Pyrit; 5) af Mineralhandler Riemann: nogle Mineralier fra Nord-Amerika nemlig Forsteninger fra Tydskland; 6) af Mineralhandler Pech: krystalliseret Fluorit, Hauzerit og Johnstrupit; 7) Professor Groth leveret en Gruppe af Titanit Krystaller; 8) kjøbt af Hr. Irdeninger: krystalliseret Titanit og Zirkon; 9) modtaget fra Dr. Eger i Wien dels ved Kjøb, dels ved Bytte krystalliseret Wagnerit, 4 Meteorsten, faldne i de senere Aar og 1 Stykke Forstenet til en samlet Værdi af 1336 Kr.; 10) fra Mr. Kock i Montan modtaget en Samling Mineralier fra Montana, især fra Yellowstone; 11) Cand. min. H. Knutsen i Australien foræret Museet en Samling af Sølv-, Kobber- og Tin-Mineralier fra New-South Wales; 12) kjøbt af Goldbach i Heidelberg 25 større Krystaller af Magnesium-Kobaltsulfid til Belysning af Isodimorfien.

Mindre Gaver vare modtagne fra Kolonibestyrer V. Møller i Grønland, og Geolog V. Jørgensen og Kandidat Østrup.

B. Den almindelig geognostiske Samling 1) Cand. mag. H. Jensen leveret til Museet Basalt fra Frødebonden paa Færøerne og forsteningsglasse Kalktuf fra Hrutafjörður paa Island; 2) ved Lieutenant Blochs Expedition til Grønland en Samling Bjergarter fra Julianehaabs Distrikt; 3) af Theilmann en forsteningsførende Sandsten; 4) Assistent Hintze en af palæozoiske Forsteninger fra Sverige; 5) kjøbt af Professor Lindstrøm i Göttingen Silur-Forsteninger til Supplering af Museets Samling; 6) fra Konsul von Grimsgaard 45 Prøver fra skotske Kullag; 7) fra Dr. E. v. d. Recke 10 Bjergarter fra Arlberg, Klosterthal og Schenthal i Tyrol; 8) kjøbt af Dr. Schindler i Bonn en Samling Bjergarter fra Ungarn, Thüringen og Westphalen; 9) Dr. Osann i Heidelberg modtaget en Suite Andesit-Bjergarter fra forskellige Lokalteter; 10) Museets Bestyrer kjøbt i Glarus 15 eocene Forsteninger i Ler-Skifer; 11) ved Hr. V. Bojesen nogle Stenarter fra Island.

Mindre Gaver vare modtagne fra Stud. mag. Bay, Cand. phil. Jessen og Museumsassistent Ussing.

C. Den danske geognostiske Samling. 1) En Samling Bjergarter og Forsteninger fra de cambriske og siluriske Lag paa Bornholm, indsamlede af Museets Bestyrer paa tvende geologiske Excursioner; 2) Dr. Pingel foræret Museet forsteningsførende Rullesten fra Jylland; 3) kjøbt af Journalist Friis en Del Faxeforsteninger; 4) Direktør Mortensen foræret Museet stør Stykker Faxekalk med *Cyathidium holopus*; 5) Inspektør Levinsen indsamlede til Museet en stor Mængde Bryozoer fra Faxe til senere Bearbejdelse af ham; 6) paa en Expedition til Nord-Grønland indsamlede Stud. mag. Hartz 22 Kasser Planteforsteninger fra Vaigat og nogle subfossile Muslinger fra hævede Lerlag ved Orpigsuit; 7) ved Skipper Nielsen modtaget tertiære Forsteninger fra Hindsgavl; 8) Brøndborer Jeppesen givet Museet en Samling tertiære Forsteninger der vare fremkomne ved en Boring i en Dybde af 409 Fod under Overfladen i Varde; 9—10) Læge Hinding og Pastor Winther tertiære Forsteninger fra Mors; 11) Lærer Lauridsen havde forskaffet Museet et Supplement af de tidligere i Odderup Teglværksgrav udgravede tertiære Knogler; 12) kjøbt af Gaardmand Nielsen en Samling Rav med Insekter fra Jylland; 13) ved Ingeniør Lundsten modtaget Hval-Ribben og -Knogler fra en Grusgrav ved Frederikshavn; 14) Stud. mag. Bay foræret Museet Halvdelen af Underkæben af en Bjørn fra en Mose ved Kolding; 15) Boreprøver med tilhørende Profiler fra Stadsingeniør Ambt, Boremester Jeppesen og Mekaniker Knudsen i Odense.

Mindre Gaver vare modtagne fra Stud. mag. Bay, Forpagter Borri, Stud. mag. Børgesen, Hr. Niels Christensen, Stud. polyt. Fenger, Fyringsskolelærer Fleischer, Tandlæge Lønborg-Friis i Hjørring, Lærer Halse, Frøken Hansen, Assistent Hintze, Student Orla Jensen, Assistent E. Koefoed, Cand. mag. J. Lange, Stud. polyt. Lunding, Adjunkt Mortensen, Hr. Niels Nielsen, Stud. polyt. Nyboe, Lærer Overgaard, Stud. polyt. Ottesen, Arkitekt A. Petersen i Odense, Student Einar Schmidt, praktiserende Læge Warming og Godsejer Wetsche.

Af Museets Doubletsamlinger var afgivet:

1) Til Dr. Eger i Bytte for en Del af de under A. 9 nævnte Mineralier nemlig: Olivinjern (Meteorjern) fra Krasnojarsk, en Meteorsten fra Tipera og tre Stykker gedigent Sølv fra Kongsberg, gedigent Jern og jernførende Felsit salt fra Disko-Øen, alt vurderet til 816 Kr.; 2) til Professor Calke i Groningen en Samling danske Stenarter og Forsteninger; 3) til Pastor Theodor mann islandske og grønlandske Mineralier; 4—6) enkelte grønlandske Mineralier til Mr. Fouqué i Paris, Professor Groth i München og Dr. Osann i Heidelberg.

Museets Bog- og Kortsamling havde modtaget Fortsættelserne af: Neues Jahrbuch für Mineralogie m. m.; Zeitschrift für Krystallographie v. Goldschmidt, Index d. Krystalformen; Zittels Handbuch für Palaeontologie og sammes Palaeontologische Wandtafeln; og Paléontologie française. Endvidere kjøbt: F. Fouqué et M. Levy, Minéralogie micrographique, 1879; L. Walque, Prodrome d'une description géologique de la Belgique; S. A. Miller, North American Geology and Palaeontology 1889, foruden en Del Piecer paa

naturhistoriske Forenings Auktion. Fra det kgl. danske Videnskabernes ab: Fortsættelse af de af Generalstabens udgivne Kort (4 Blade), af Sveriges geologiska Undersökning udgivne Kort (7 Blade med tilhørende Beskrivelse) og Skrifter (24 Afhandlinger) samt Skrifterne, der ere af United states geological survey, Geological survey of Canada, sylvania og Minnesota. Fra Smithsonian Institution: Annual report 1886, II og 1887, I og II. Fra Kommissionen for Grønlands Undersøgelse: Meddelelser om Grønland XIII.

— I Aaret 1890 har Bestyreren holdt Forelæsninger i Museet over: almindelig Geognosi for 41 Tilhørere, over Jordbundslære for 60 og over den linaviske Halvøes Geognosi for 11 Tilhørere, og Museumsassistent Ushar i begge Halvaar holdt krystallografiske og petrografiske Forelæsninger med tilhørende Øvelser.

Museet har været benyttet i Foraarshalvaaret af 17 og i Efteraarshalvaaret af 60 Studerende. Det har været aabent for Publikum en Gang ugentlig 2 Timer.

Foruden de sædvanlige geognostiske Ekursioner med de Studerende, her til Bornholm og en mindre til Stevns Klint og Faxe, har Bestyrelset taget nogle Studierejser navnlig til Bornholm, Schweiz og Sverige besøgt Museerne i Berlin, Wien, München og Zürich, især for at bekendtgøre med de nye Forbedringer ved deres Indretning, for at de kunne komme Museets Nybygning tilgode.

5. Det kemiske Laboratorium 1890—91.

(Professor, Dr. med. & phil. Julius Thomsen.)

Laboratoriet har i Efteraarshalvaaret 1890 og Foraarshalvaaret 1891 været besøgt af henholdsvis 186 og 223 Studerende. Alle Arbejdspladserne er blevet optagne, og et større Antal Studerende, som ikke kunde modtage undervisning, blev henvist til den polytekniske Læreanstalts Laboratorium. Antallet af Tilhørere ved Efteraarsforelæsningsne steg til 254 (ved Slutningen 200), ved Foraarsforelæsningsne var Tilhørerantallet 168 (ved Slutningen 47). Nærmere Oplysning giver nedenstaaende Sammenstilling.

Deltagere i de praktiske Øvelser.

1890—91.	Medicinske Studerende.	Farmaceutiske Studerende.	Polytekniske Studerende.	Andre Studerende.	Ialt.	
					Studerende.	Antal af ugentlige Arbejdstimer.
halvaar 1890	134	52	»	»	186	1812
halvaar 1891	193	28	2	»	223	1972

Afholdte Examinier.

1890—91.	Lægevidenskabelig Forberedelses-examen.	Farma- ceutisk Examen.	Polyteknisk Examen	Magister- konferens.	Antallet af praktiske Prøver.
Januar 1891.....	30	24	4	»	110
Juni 1891... ..	83	27	»	»	137

6. Den Arnamagnæanske Stiftelse 1890.

Den Arnamagnæanske Kommission har i det forløbne Aar fortsat sin Virksomhed paa sædvanlig Maade. Stipendiarerne have været sysselsatte med Afskrivning af Haandskrifter, med Registrering af islandske Diplomer og hjulpet med ved Korrekturen af Haandskriftkatalogen. Af denne er Aarets Løb trykt de første 15 Ark af 2det Bind.

— Under 19de Januar 1891 modtog Konsistorium fra den Arnamagnæanske Kommission Meddelelse om, at dens ældste Medlem, Professor Dr. phil. K. Gislason den 4de s. M. var afgaaet ved Døden, samt at han ved sin Død havde indsat den Arnamagnæanske Stiftelse til Arving af sin efterladte Formue, dog først efterat hans Adoptivson og den Slægtning, der skulde holde Hus for denne, vare afgaaede ved Døden.

Efter Kommissionens Anmodning udnævnte Konsistorium under 11te Februar 1891 Professor, Dr. phil. *Wimmer* til Eforus i afdøde Professor Gislasons Sted samt indstillede til Kirke- og Undervisningsministeriet, at Professor, Dr. phil. *V. Thomsen* udnævntes til Medlem af fornævnte Kommission. I Skrivelse af 7de Marts s. A. meddelte Ministeriet Konsistorium at det havde udnævnt Professor V. Thomsen.

IX. Det akademiske Legat- og Stipendievæsen.

1. Forandring i Eforierne.

Under 12te November 1890 udnævnte Konsistorium Professor, Dr. med. *Reisz* til Efor for Tagea Rovsings Legat.

— Under 4de Marts 1891 udnævnte Konsistorium Professor, Dr. jur. *Matzen* til Efor for Geheimekonferensraad C. M. Rottbølls Legat.

— Under s. D. tiltraadte Professor, Dr. phil. *Holm* som Eforus for Valkendorfs Kollegium Eforatet for Valkendorfs Kollegiums Jubilæumslegat.

— Under 3die December 1890 bifaldt Konsistorium, at Professor, Lic. theol. Schat Petersen under Professor, Dr. theol. P. Madsens Fraværelse paa en Rejse til Udlandet til Midten af Maj Maaned 1891 fungerede som Efor for Rektor Suhrs Legat og varetog Anvisningen af Oplagspengene fra Skolerne ved Udløbet af Efteraarshalvaaret 1890.